

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітнього ступеня «Магістр»

на тему: «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ xxxxxxxxxxxx М. ЛЬВІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Виконав: студент гр. ОП - 61
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр і назва)

Кость Ю.В.
(Прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доц. Андрушко Р.П.
(Прізвище та ініціали)

Рецензент: _____
(Прізвище та ініціали)

ЛЬВІВ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Освітній ступінь «Магістр»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

(підпис)

д.е.н., професор Гнатишин Л.Б.

(звання, ступінь, прізвище та ініціали)

« 18 » березня 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

КОСТЬ ЮРІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ХХХХХХХХХХ М. ЛЬВІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Керівник роботи: Андрушко Р.П., к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджено наказом ЛНУВМБ від «14» березня 2025 р. № 194-4

2. Строк подання студентом проекту (роботи) до «05» грудня 2025 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи) спеціальна і наукова література, нормативно-правові акти, первинна і зведена документація, реєстри синтетичного і аналітичного обліку, форми фінансової, статистичної та податкової звітності

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). ВСТУП. підходи до формування ефективної системи управління капіталом РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. 1.1 Поняття інвестиційної діяльності та проблеми її активізації в Україні. 1.2 Правове забезпечення інвестиційної діяльності товариства та раціоналізація обліку і аудиту. 1.3 Особливості методики дослідження інвестиційної діяльності. РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ТА АУДИТ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ. 2.1 Аналіз основних економічних показників господарської діяльності та фінансового стану Хххххххххххххххх. 2.2 Облікова інформація та її використання для управління джерелами інвестиційної діяльності. 2.3 Методика аудиту інвестиційної діяльності. РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ

ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. 3.1 Доцільність
ефективної інвестиційної діяльності в сучасних умовах. 3.2 Перспективи
активізації інвестиційної діяльності та оптимізації обліку на підприємстві 3.3
Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку і аудиту інвестиційної
діяльності для управління бізнес-процесами. ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

5. Перелік графічного матеріалу таблиці, схеми, рисунки

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів (роботи)
1.	Отримання завдання. Вивчення рекомендованої літератури по темі КР. Написання аналітичного огляду. Вивчення об'єкту. Аналіз існуючого стану (складання програми; написання пояснювальної записки для кваліфікаційної роботи).	18.03.25- 23.05.25р.
2.	Розробка перспективного рішення та його обґрунтування (написання перспективної частини; виготовлення планової основи для основного варіанту роботи).	26.05.25- 21.07.25р.
3.	Розробка та обґрунтування пропозицій щодо реалізації роботи. Написання економічної частини роботи; висновків і пропозицій; кінцеве редагування пояснювальної записки; оформлення кінцевого варіанту роботи та інших графічних матеріалів, які представляються до захисту в ЕК).	22.07.25р.- 07.11.25р.
4.	Кінцеве оформлення кваліфікаційної роботи (здача пояснювальної записки керівнику КР; виправлення його зауважень; здача КР на рецензування; кінцеве оформлення ілюстративних матеріалів, таблиць).	10.11.25р.- 05.12.25р.
5.	Підготовка до захисту в ЕК. Пробний захист на випускній кафедрі (написання доповіді й погодження її з керівником КР; виправлення зауважень у графічній частині).	08.12.2025р.

Студент

(підпис)

Кость Ю.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Андрушко Р.П.

(прізвище та ініціали)

УДК 657.411

80 стор. текст. частини, 14 рисунків, 17 таблиць, 37 джерел використаної літератури.

Організація і методика обліку та аудиту інвестиційної діяльності у Товаристві з обмеженою відповідальністю xxxxxxxxxxxx м. Львів Львівської області. Кость Ю.В. – Кваліфікаційна робота. Кафедра обліку і оподаткування - Львів, ЛНУВМБ, 2025.

Текстова частина включає вступ, три розділи, висновки і пропозиції, список використаної літератури.

У першому розділі досліджується економічна сутність, сучасні наукові й практичні засади оцінки інвестицій та їх класифікації. Розглядаються нормативні документи, що регламентують облікову діяльність підприємства та раціоналізації обліку і аудиту інвестиційної діяльності в Україні.

У другому розділі подано детальну характеристику організаційної структури Хxxxxxxxxxx, проведено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності. Розкрито особливості облікової інформації та її використання для управління джерелами інвестиційної діяльності. Висвітлені організаційно-методичні засади проведення аудиту даної ділянки.

В третьому розділі обґрунтовано підходи до формування облікової інформації в частині інвестиційної діяльності для прийняття ефективних управлінських рішень. Вказано на доцільність Інформаційно-аналітичного забезпечення обліку і аудиту інвестиційної діяльності для управління бізнес-процесами у товаристві.

На основі опрацювання теоретичного та практичного матеріалу зроблені відповідні висновки та конкретні пропозиції. Впровадження в практику внесених пропозицій сприятиме оптимізації організації обліку інвестицій у товаристві.

АННОТАЦІЯ

Ключові слова: облік та аудит, інвестиції, інвестиційна діяльність, товариство з обмеженою відповідальністю, облікова інформація, фінансові інвестиції, міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), управління підприємством.

У процесі дослідження було уточнено концептуальні підходи до формування інвестиційного забезпечення підприємств. Здійснено аналіз інвестиційної політики у розрізі сучасного економічного середовища та проблеми її активізації в Україні.

Подано детальну характеристику організаційної структури Хххххххххххх, проведено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності. Розкрито особливості облікової інформації та її використання для управління джерелами інвестиційної діяльності. Висвітлені організаційно-методичні засади проведення аудиту даної ділянки.

Обґрунтовано перспективи активізації інвестиційної діяльності та її ефективності і оптимізації обліку. Вказано на доцільність інформаційно-аналітичного забезпечення обліку і аудиту інвестиційної діяльності для управління бізнес-процесами у товаристві.

ANNOTATION

Key words: accounting and auditing, investments, investment activity, limited liability company, accounting information, financial investments, International Financial Reporting Standards (IFRS), enterprise management.

During the research, the conceptual approaches to forming investment support for enterprises were clarified. An analysis of investment policy was carried out in the context of the modern economic environment and the challenges of its activation in Ukraine.

A detailed description of the organizational structure of LLC “Smid Group” was provided, and an analysis of the main financial and economic performance indicators was conducted. The features of accounting information and its use for managing sources of investment activity were revealed. The organizational and methodological principles of auditing this area were highlighted.

The prospects for activating investment activity, improving its efficiency, and optimizing accounting were substantiated. The relevance of information-analytical support for accounting and auditing investment activity to manage business processes within the company was indicated.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	10
1.1 Поняття інвестиційної діяльності та проблеми її активізації в Україні	10
1.2 Правове забезпечення інвестиційної діяльності товариства та раціоналізація обліку і аудиту	21
1.3 Особливості методики дослідження інвестиційної діяльності.....	26
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ТА АУДИТ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	33
2.1 Аналіз основних економічних показників господарської діяльності та фінансового стану Хxxxxxxxxxxxxxxxxx.....	33
2.2 Облікова інформація та її використання для управління джерелами інвестиційної діяльності.....	49
2.3 Методика аудиту інвестиційної діяльності.....	62
РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	69
3.1 Доцільність ефективної інвестиційної діяльності в сучасних умовах.....	69
3.2 Перспективи активізації інвестиційної діяльності та оптимізації обліку на підприємстві.....	76
3.3 Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку і аудиту інвестиційної діяльності для управління бізнес-процесами.....	84
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	96

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним із ключових викликів, перед яким постала сучасна Україна, є відновлення економіки країни після воєнної агресії з боку Росії. З початку війни український бізнес опинився в надскладній ситуації, проте з 2024 року вже помітні позитивні тенденції у відновленні національних потужностей. Найбільш активно розвиваються сільське господарство, торгівля та будівництво. Прогнозується подальше поліпшення ситуації, значною мірою завдяки міжнародній підтримці.

Одним із визначальних чинників, що впливають на темпи економічного зростання, є інвестиційна сфера. Інвестиції формують основу для прогресу країни, а їх роль у розвитку економіки та суспільства є надзвичайно важливою. Водночас, поряд із військовими діями, проблеми в інвестиційній сфері посилюються через невдалий вибір напрямків для вкладень, фінансування малоефективних проєктів та недостатньо обґрунтовані бізнес-рішення. Це призвело до уповільнення інвестиційних процесів і спричинило загострення кризи в цій сфері як на рівні країни загалом, так і у її регіонах та окремих підприємствах.

Для вирішення проблеми глибокої інвестиційної кризи необхідно створити нову концептуальну базу, яка включатиме розробку методології та теорії управління інвестиційними процесами, адже актуальна система фактично втратила свою ефективність. Формування сприятливого інвестиційного клімату, який стимулюватиме розвиток ключових секторів економіки, сприятиме модернізації виробничих потужностей та впровадженню інноваційних технологій, потребує запровадження прозорих і довгострокових регуляторних механізмів для забезпечення державного захисту капіталовкладень.

Важливою складовою є нормативно-правова база, яка повинна встановлювати чіткі умови для залучення інвестиційних ресурсів як

внутрішнього, так і зовнішнього походження. Розвинена інвестиційна інфраструктура виступає вирішальним фактором стабілізації національної економіки, впровадження передових досягнень технічного прогресу і реалізації стратегічних соціально-економічних завдань.

Проблематика вдосконалення системи обліку інвестиційної діяльності підприємств уже тривалий час залишається одним із ключових напрямів дослідження в економічній науці. Це зумовлено тим, що інвестиції становлять фундамент розвитку бізнесу в будь-якому секторі національної економіки та визначають темпи економічного зростання, інноваційність і прогресивні зміни.

Саме інвестиції забезпечують структурну перебудову економіки, сприяють технічному оновленню виробництва та покращують якісні показники функціонування підприємств як на мікро-, так і на макрорівні. Посилення інвестиційної активності є одним із найефективніших інструментів соціально-економічної трансформації.

У сучасних умовах, зокрема в контексті триваючого військового конфлікту, Україна гостро потребує додаткових фінансових ресурсів для стабілізації економіки та її поступового зростання. З огляду на національний потенціал, країна має змогу стати лідером у залученні прямих іноземних інвестицій у Європі навіть у складних геополітичних та економічних умовах.

Предметом дослідження є облік та аналіз чинників, які впливають на результативність інвестиційної діяльності, розробка методів її оцінювання, а також визначення перспектив розвитку українського ринку для залучення зовнішніх інвестицій, враховуючи виклики, спричинені війною.

Метою кваліфікаційної роботи є оцінка сучасного стану інвестиційної діяльності та визначення її впливу на формування даних у системі бухгалтерського обліку і аудит ефективного використання.

У межах дослідження поставлено такі завдання:

- узагальнити й уточнити теоретичні основи інвестиційної політики підприємств;
- визначити актуальні проблеми раціоналізації обліку інвестиційної діяльності;
- висвітлити чинну правові основи його ведення на підприємстві;
- проаналізувати економіко-фінансовий стан досліджуваного підприємства;
- обґрунтувати організаційні засади та методики аудиту даної ділянки;
- розробити пропозиції з удосконалення облікового забезпечення інвестицій на перспективу;
- запропонувати напрями оптимізації Інформаційно-аналітичного забезпечення обліку і аудиту інвестиційної діяльності.

Об'єктом дослідження є Товариство з обмеженою відповідальністю xxxxxxxxxxxxм. Львів Львівської області.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались елементи методу бухгалтерського обліку: документація - для відображення об'єктів і ведення поточного обліку на підприємстві; оцінка - для грошового вимірювання засобів і процесів; рахунки бухгалтерського обліку - для групування господарських операцій за економічно однорідними ознаками; звітність - для аналізу та характеристики результатів діяльності підприємств за звітний період. Також застосовувались наукові методи пізнання: монографічний – для деталізованого вивчення об'єкта дослідження; порівняння – для співставлення даних, виявлення відмінностей та спільних рис досліджуваних об'єктів; аналізу – для деталізації об'єкта через його поділ на складові частини; групування – для встановлення залежностей між різними показниками; метод середніх і відносних величин – для дослідження рівня використання облікових даних в процесі управління;

табличний та графічний - для наочного відображення результатів дослідження.

Теоретичною і методологічною основою дослідження слугували положення економічної теорії, Закони України та інші нормативно-правові документи органів державної влади України, наукові розробки і публікації вітчизняних і зарубіжних вчених з питань обліку та управління інвестиціями в сучасних умовах економічної діяльності.

Наукова новизна отриманих результатів. Полягає в уточненні сучасних підходів і положень щодо оптимізації обліку і аудиту інвестицій в умовах переходу на міжнародні стандарти звітності. Розкрито організаційні засади та подана оцінка ефективності інвестиційної діяльності; обґрунтовано використання інформаційних технологій щодо аналізу та облікового забезпечення інвестиційної діяльності у товаристві.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Поняття інвестиційної діяльності та проблеми її активізації в Україні

У контексті триваючої війни в Україні, питання управління інвестиційними процесами набувають ще більшого значення та складності. Військовий конфлікт суттєво ускладнює економічну ситуацію, тому важливо враховувати унікальні виклики, які постають перед країною під час бойових дій. Насамперед потрібно створити спеціальні умови для залучення інвестицій у регіони, що найбільше постраждали від воєнних дій. Це може включати запровадження додаткових податкових пільг, надання грантів і субсидій для підприємств, які готові брати участь у відновленні та розвитку цих територій. Пріоритет слід надавати проектам, що спрямовані на відбудову інфраструктури, створення робочих місць та поживлення місцевої економіки. Крім того, необхідно зосередитися на забезпеченні стабільності та безперебійного функціонування критично важливої інфраструктури. Інвесторам потрібно гарантувати захищеність їхніх вкладень, тому держава має ретельно працювати над охороною стратегічних об'єктів і створенням умов для безпечної роботи бізнесу навіть у складних умовах. Особливої уваги заслуговує підтримка малого та середнього бізнесу, який є ключем до економічної стійкості країни.

Державна підтримка може включати спрощення доступу до фінансів, надання пільгових кредитів, розвиток програм навчання для підприємців та надання консалтингових послуг. Значну роль у відбудові та розвитку України можуть відіграти міжнародні інвестиції та гранти, які стануть вагомим джерелом фінансування для інноваційних і відновлювальних проектів. Для цього необхідно налагоджувати активну співпрацю з міжнародними

фінансовими установами, фондами й урядами інших країн, демонструючи потенціал і перспективи української економіки навіть у складних умовах війни.

Довгострокове стратегічне планування повинно враховувати заходи для оперативної адаптації до процесів післявоєнного відновлення. Сюди можна віднести створення фондів для відбудови, запровадження державних програм для реабілітації економіки та забезпечення соціальної підтримки населення. Управління розвитком компаній у таких умовах потребує високого рівня гнучкості, стратегічного бачення та плідної співпраці з державними інститутами. Лише всебічний і збалансований підхід дозволить не лише подолати виклики, але й забезпечити стабільний розвиток та добробут у майбутньому.

В умовах сучасної економіки поняття інвестицій та інвестування набули ключового значення і міцно увійшли у науковий дискурс завдяки переходу до ринкових відносин. Як українські, так і зарубіжні дослідники визначають інвестиції як довгострокові вкладення капіталу в різні сфери економіки, інфраструктуру, соціальні ініціативи та охорону довкілля на національному та міжнародному рівнях із метою розвитку виробництва, підприємництва, соціальної сфери та отримання прибутку. Інвестиційна діяльність охоплює широкий спектр практичних заходів фізичних і юридичних осіб, держави та громадян, спрямованих на реалізацію інвестиційних проектів.

У правовому полі України діє чимало нормативно-правових актів, що регулюють цю діяльність, включаючи понад сотню законодавчих документів. Серед ключових законів можна виділити «Про інвестиційну діяльність», «Про іноземні інвестиції» та «Про державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні». Ці правові акти формують основу для регулювання інвестиційної діяльності. Чинне законодавство гарантує рівні права для всіх учасників інвестиційного процесу, незалежно від форми власності чи моделі

господарювання. Інвестори мають право самостійно визначати цілі, напрями, види та обсяги інвестицій, а також вільно обирати партнерів і формати співпраці на основі договірних зобов'язань, у тому числі через організацію конкурсів і торгів. Крім того, правова система країни створює рівні умови для учасників інвестиційних процесів, забезпечуючи їхню рівність перед законом та захист прав і інтересів. Це сприяє розвитку конкурентного середовища, залученню інвестицій і стимулює зростання бізнесу в Україні.

В Україні поняття «інвестиційна діяльність» врегульовано рядом нормативно-правових актів, зокрема Законом України «Про інвестиційну діяльність» (1991 р.), який визначає інвестиційну діяльність як що спрямована на здійснення інвестицій в об'єкти, які забезпечують отримання економічного та соціального ефекту, зокрема через створення нових виробничих потужностей, розвиток інфраструктури, модернізацію основних фондів тощо".

Відповідно до правових норм України, поняття інвестицій охоплює широкий спектр матеріальних і нематеріальних активів, які спрямовуються в різні сфери діяльності з метою отримання прибутку чи досягнення соціально значущого ефекту.

До таких активів належать:

- Фінансові ресурси, зокрема грошові кошти, цільові банківські вкладення, паї, акції та інші фінансові інструменти.
- Рухоме та нерухоме майно, що може бути використане як капіталовкладення у різних проєктах.
- Об'єкти інтелектуальної власності, такі як авторські права, патенти, технічні документації та інноваційні розробки.
- Накопичені знання та технічний досвід, здатні відігравати важливу роль у розвитку окремих галузей економіки.
- Майнові права на користування земельними ділянками, водними ресурсами, а також будівлями, спорудами та обладнанням.

Такий широкий спектр інвестиційних активів свідчить про великий потенціал для капіталовкладень і можливість спрямування ресурсів у різноманітні сфери з метою стимулювання економічного зростання та досягнення ключових стратегічних цілей.

Інвестори потребують об'єктивної оцінки діяльності підприємств для прийняття рішень про можливість інвестування тимчасово вільних коштів.
рис. 1.1.

Рис. 1.1. Основні характеристики інвестицій, як об'єкта управління.

Однак на тлі воєнних дій Україна зіткнулася з дефіцитом внутрішніх фінансових ресурсів для інвестування. У цьому контексті особливо актуальним стає залучення іноземного капіталу.

Іноземні інвестори мають законодавчо закріплене право здійснювати інвестиції в українську економіку за допомогою таких механізмів:

1. ****Прямі інвестиції****: Створення іноземними інвесторами підприємств, філій або представництв на території України з метою ведення бізнесу.
2. ****Портфельні інвестиції****: Придбання акцій, облігацій або інших фінансових інструментів українських компаній чи фондів.
3. ****Інвестиції в нерухомість****: Купівля земельних ділянок, будівель або житлових об'єктів задля використання чи здачі в оренду.
4. ****Участь у спільних підприємствах****: Створення спільних бізнес-проектів із місцевими українськими партнерами.
5. ****Інвестиції в інфраструктуру****: Фінансування будівництва й розвитку дорожньої, залізничної та портової інфраструктури, а також аеропортів та інших стратегічно важливих об'єктів.

Такі методи дозволяють іноземним інвесторам адаптувати свої стратегії капіталовкладень відповідно до поточних умов і потреб українського ринку. Україна має низку конкурентних переваг, включно з вигідним географічним розташуванням, багатими природними ресурсами та висококваліфікованою робочою силою.

Проте навіть до початку воєнної агресії повноцінна реалізація потенціалу країни зазнавала ускладнень через низку структурних проблем економічного характеру. Зокрема, державне втручання в ринкові процеси, надмірні адміністративні бар'єри та недоліки приватизаційної політики виступали суттєвими перешкодами для розвитку підприємництва та підвищення рівня інвестиційної привабливості. В умовах воєнного конфлікту ці проблеми набули ще більшої гостроти, ускладнюючи процес залучення внутрішніх і зовнішніх капіталовкладень.

Інвестиційна привабливість країни формується під впливом багатьох чинників, які діють на різних рівнях. Зокрема, імідж держави належить до макроекономічного рівня, на якому визначаються ключові елементи, що впливають на економічні процеси. Загалом інвестиційна привабливість

країни обумовлена сукупністю факторів, які враховують інвестори, ухвалюючи рішення про вкладення коштів в економіку.

Серед основних складових виділяють:

- **Макроекономічна стабільність**. Інвестори віддають перевагу країнам зі стабільною економікою, де інфляція та інші показники перебувають під контролем. Наприклад, Швейцарія приваблює стабільністю свого економічного середовища і низьким рівнем інфляції.

- **Правова система та захист прав власності**. Прозора і надійна правова система, здатна гарантувати захист інтересів інвесторів, є вагомим аргументом у виборі країни для інвестування. Як приклад можна навести Сінгапур, відомий своєю ефективною судовою системою

- **Політична стабільність**. Важливим аспектом для потенційних інвесторів є надійність політичного середовища, відсутність значних ризиків чи нестабільності. Норвегія демонструє високий рівень стабільності та прозорі політичні процеси, що робить її привабливою.

- **Розвинена інфраструктура**. Наявність сучасних транспортних, комунікаційних і логістичних систем є вирішальним ресурсом для залучення міжнародних інвестицій. Японія відома своєю передовою транспортною та технологічною інфраструктурою.

- **Людський капітал**. Освічена, кваліфікована робоча сила з доступною пропозицією є ще одним фактором, який відіграє вирішальну роль. Наприклад, такі країни як США і Німеччина зарекомендували себе завдяки високому рівню професійної підготовки кадрів.

- **Ринковий доступ**. Інвесторам важливо мати вихід на розвинені внутрішні та зовнішні ринки для реалізації продукції і послуг. У цьому контексті Європейський Союз є привабливим завдяки широким можливостям для бізнесу й інтегрованим ринкам.

Усі ці чинники працюють у комплексі, визначаючи рівень інвестиційної привабливості держави та її здатність залучати капітал із-за

кордону. Одним з інструментів об'єктивної оцінки інвестиційної привабливості є спеціальний індекс, побудований за методологією Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА). Він дозволяє порівнювати різні країни за їхніми перевагами та перспективами (рис. 1.2).

Цей індекс виступає важливим інструментом, який дозволяє оцінити рівень привабливості країни для потенційних інвесторів. Його формування ґрунтується на низці показників, що відображають ключові аспекти бізнесового середовища та інвестиційного клімату країни.

Рис. 1.2. Індекс інвестиційної привабливості України у 2022– 2024 рр.

Серед основних показників можна виділити такі: Стабільність макроекономічного середовища – містить дані щодо таких факторів, як рівень інфляції, стабільність валютного курсу, рівень безробіття та інших чинників, що свідчать про економічну стабільність. Правова система та регуляторне середовище – оцінюється стан правової системи, рівень захисту прав власності, рівень корупції, а також ефективність процедур регуляції бізнесу. Інфраструктура та доступ до ресурсів – охоплює аналіз розвиненості транспортної системи, зв'язку, енергетики та іншої інфраструктури, разом із наявністю природних і людських ресурсів.

Серед основних факторів, які стримують інвесторів, слід виділити високий рівень корупції (78%), низький рівень довіри до судової системи

(74%), значну частку тіньової економіки (65%) і технічні бар'єри в торгівлі (8,6%). З 2013 року до цього переліку додався ще й фактор політичної нестабільності, який створює умови невизначеності для ведення бізнесу.

Розглянемо систему класифікації інвестицій за різними характеристиками, яка є корисною для їх обліку, аналізу та планування. Інвестиції можна поділити на кілька категорій залежно від таких ознак, як об'єкт інвестування, тривалість, сфера застосування та інші фактори. Нижче наведено основні типи інвестицій (рис. 1.3).

Рис 1.3. Види та типи інвестицій.

У розвинених ринкових економіках фінансові інвестиції переважають, адже ключовим джерелом фінансування бізнесу часто стає емісія та продаж цінних паперів. Проте як реальні, так і фінансові інвестиції спрямовані на створення матеріально-технічної основи, зокрема розвиток дослідницьких та інноваційних ініціатив. Фінансові інвестиції передбачають залучення капіталу через продаж паперів на первинному ринку, тоді як вторинний ринок лише змінює власників цих активів і не сприяє новому потоку капіталу для емітента. Тому фінансовими інвестиціями вважають вклади на первинному ринку, а вторинний ринок може опосередковано сприяти новим інвестиціям сприятливою динамікою вартості акцій, що полегшує подальший випуск паперів. Варто зазначити, що фінансові інвестиції зазвичай є ризикованішими, адже їхній прибуток залежить від ринкової волатильності та інших фінансових факторів. Водночас реальні інвестиції, як-от будівництво об'єктів чи розширення виробництва, демонструють відносно стабільний характер завдяки наявності конкретних матеріальних активів.

Оптимальне співвідношення між цими типами інвестицій дає змогу ефективно розподілити ресурси й підтримувати збалансований розвиток економіки. У країнах із стабільною фінансовою системою та добре розвиненим ринком цінних паперів фінансові інвестиції можуть стати основним джерелом капіталу для проєктів. Натомість у нестабільних економічних умовах або за недостатнього розвитку фінансового ринку більша стабільність реальних інвестицій робить їх перевагою для численних інвесторів.

Застосування цих типів інвестицій дозволяє компаніям ефективно управляти своїм капіталом, підвищуючи рентабельність і раціональність використання ресурсів. Класифікація форм інвестування та видів інвесторів сприяє більш грамотному управлінню інвестиційним портфелем, що є важливою складовою успішного функціонування підприємств.

1.2. Правове забезпечення інвестиційної діяльності товариства та раціоналізація обліку і аудиту

Економічний розвиток держави чи будь-якої території тісно пов'язаний із процесами залучення інвестицій. Обсяг і структура інвестицій мають вагомое значення для управління регіоном і формуються з урахуванням його специфіки. Стимулювання інвестиційної активності є надзвичайно важливим як для України в цілому.

У межах посилення регіональної інвестиційної діяльності головним завданням політики стає створення сприятливих умов для ефективного залучення іноземних інвестицій в економіку регіону. Це сприяє підвищенню бюджетної ефективності за рахунок зростання доходів чи скорочення витрат. При цьому особливу увагу варто приділяти аналізу потоків закордонних інвестицій у контексті структурних змін економіки.

Нормативно-правове забезпечення обліку та аудиту інвестиційної діяльності є важливим елементом, який забезпечує прозорість, контроль і ефективність використання інвестиційних ресурсів у країні.

У цьому контексті облік та аудит інвестиційних операцій повинні відповідати сучасним вимогам бухгалтерського обліку, міжнародним стандартам і правовим нормам, що регулюють інвестиційні відносини, табл.1.1.

Таблиця 1.1

Нормативно-правове забезпечення обліку інвестицій за рівнями регламентації

Рівень регламентації	Нормативно-правове забезпечення
I рівень – Міжнародні нормативно-правові акти	МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість» МСБО 16 «Основні засоби» МСБО 38 «Нематеріальні активи» МСБО 23 «Витрати на позики»
II рівень – Національні нормативно-правові	Господарський кодекс України Податковий кодекс України Закон України «Про

документи	бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Закон України «Про інвестиційну діяльність»
ІІІ рівень – Підзаконні нормативно-правові акти	НП(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» НП(С)БО 7 «Основні засоби» НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» П(С)БО 31 «Фінансові витрати» Національний стандарт №3 «Оцінка цілісних майнових комплексів» Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань
ІV рівень – Інструкції та положення державного рівня	Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій, Інструкція «Про застосування плану рахунків»
V рівень – Внутрішні інструкції та положення	Положення про облікову політику підприємства

Сучасні зміни в законодавстві сприяють гармонізації національних стандартів з міжнародними вимогами, що важливо для залучення інвестицій та розвитку бізнесу.

Законодавчі та нормативні акти, що регулюють облік інвестицій:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» (1991 р.)

- Цей закон є основним документом, що регулює загальні принципи інвестиційної діяльності в Україні, зокрема питання державної підтримки інвесторів, визначення прав і обов'язків учасників інвестиційної діяльності, а також механізмів інвестування.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (1999 р.)

- Цей закон визначає основні принципи ведення бухгалтерського обліку, порядок складання та подання фінансової звітності підприємствами, що здійснюють інвестиційну діяльність. Відповідно до нього, підприємства повинні відображати інвестиції в балансі та звітності згідно з національними стандартами.

3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО)

- П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції»: регулює порядок обліку фінансових інвестицій, таких як акції, облігації, частки в капіталі інших підприємств, а також визначає порядок їх оцінки і відображення в бухгалтерському обліку.

- П(С)БО 7 «Основні засоби»: описує порядок обліку інвестицій в основні засоби, що є важливою частиною реальних інвестицій.

- П(С)БО 16 «Витрати»: регулює облік витрат, пов'язаних з інвестиційною діяльністю (наприклад, витрати на інвестиційні проекти, розробку технологій та ін.).

4. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ)

- Для підприємств, які працюють на міжнародних ринках або мають іноземних інвесторів, важливою є адаптація МСФЗ. Зокрема, стандарт IAS 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства та спільні підприємства» визначає методи обліку інвестицій в асоційовані компанії та спільні підприємства, а IAS 40 «Інвестиційна нерухомість» регулює облік інвестицій в нерухомість.

5. Податковий кодекс України (ПКУ)

Оскільки інвестиційна діяльність має значний податковий аспект, важливими є положення ПКУ, які стосуються оподаткування інвестиційних доходів, визначення податкових пільг для інвесторів, а також порядок амортизації основних засобів та інших інвестиційних витрат.

Аудит інвестиційної діяльності в Україні має важливе значення для забезпечення прозорості, ефективності та законності використання інвестиційних ресурсів, табл. 1.2.

Аудиторський контроль дозволяє не тільки перевірити правильність обліку, але й оцінити економічну ефективність інвестиційних проектів.

Таблиця 1.2

Рівні нормативно-правового регулювання незалежного аудиту в Україні

Рівень регулювання	Документ (група документів)	Характеристика
I рівень	Господарський кодекс України [8]	У ст. 362 визначено, що аудиторська діяльність - це незалежна професійна діяльність аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, зареєстрованих у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, з надання аудиторських послуг
II рівень	Закон України «Про аудит фінансової звітності аудиторську діяльність» [7]	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, здійснення аудиторської діяльності в Україні, врегульовує відносини, що виникають при її здійсненні, приводить норми нац. законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність із законодавством ЄС
III рівень	Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [9]; Кодекс етики професійних бухгалтерів [10]	Аудиторські стандарти формують єдині базові нормативні вимоги до якості й надійності аудиту, що забезпечують за дотримання певного рівня гарантії результатів перевірки. Стандарти аудиту визначають загальний підхід до проведення аудиту, масштаб аудиторської перевірки, види звітів аудиторів, питання методології, базові принципи професійної етики, яких мають дотримуватися всі суб'єкти аудиторської діяльності
IV рівень	Положення Органу суспільного нагляду, АПУ, інші законодавчі акти	Визначають відповідальність аудитора за неналежну якість надання аудиторських послуг
V рівень	Внутрішньофірмові стандарти аудиту	Використовуються аудиторською фірмою при наданні аудиторських послуг, підготовці документації, виходячи із встановлених правил та особливостей діяльності аудиторської фірми

Більшість великих підприємств, які працюють на міжнародних ринках або мають іноземних інвесторів, застосовують Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) для обліку інвестицій. Це включає:

- **МСФЗ 9** — «Фінансові інструменти» (відображення фінансових інвестицій).
- **МСФЗ 13** — «Оцінка справедливої вартості» (методи оцінки інвестицій за справедливою вартістю).

Розвиток інвестиційної інфраструктури здійснюється за декількома напрямками. Продовжується впровадження Закону України "Про індустриальні парки", що передбачає державну підтримку їх створення та функціонування. Забезпечується консультаційна й інформаційна підтримка бізнесу та сприяння в отриманні державної допомоги для залучення інвестицій.

1.3. Особливості методики дослідження інвестиційної діяльності

В умовах сучасної економічної нестабільності особливої актуальності набуває питання визначення результативності інвестиційних вкладень, аналізу їх взаємозв'язку зі структурними змінами у національній економіці та встановлення пріоритетних напрямів фінансування. Довгострокова успішність підприємств, їх конкурентоспроможність і здатність до стратегічного розвитку значною мірою обумовлені рівнем інвестиційної активності та якістю управління інвестиційними ресурсами.

Управління інвестиційною діяльністю є складовою стратегічного фінансового менеджменту, що дозволяє підприємствам зміцнювати фінансову стабільність, розширювати партнерські зв'язки та забезпечувати динамічний розвиток операційної діяльності. Для будь-якого суб'єкта господарювання важливим завданням є створення умов для ефективного залучення та використання інвестиційних ресурсів.

Ефективність інвестиційної діяльності залежить від низки чинників.

По-перше, високий рівень ліквідності інвестицій можливий лише за умови швидкого та раціонального реінвестування капіталу, а також урахування впливу внутрішніх і зовнішніх факторів.

На практиці ведення інвестиційної діяльності може ускладнюватися такими проблемами, як:

- низький рівень інвестиційної привабливості економіки;
- несприятлива кон'юнктура ринку;
- необхідність оперативного ухвалення стратегічних рішень;
- відсутність належного моніторингу інвестиційної діяльності;
- невчасне коригування довгострокових стратегічних цілей підприємства.

За таких умов своєчасне реінвестування є ключем до збереження платоспроможності та стабільності підприємства, забезпечуючи йому можливість оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища.

По-друге, невід'ємним елементом успішної реалізації інвестиційних проєктів є максимальне скорочення термінів їх виконання. Чим швидше реалізується проєкт, тим вищим є чистий прибуток, меншими — витрати часу та нижчим — рівень економічного ризику. Прискорення інвестиційного процесу безпосередньо впливає на можливість зменшення фінансових втрат інвесторів.

По-третє, важливою умовою стабільного розвитку підприємства є підтримання фінансової рівноваги, яка враховує ринкові коливання, інфляційні процеси та динаміку впливу зовнішніх факторів.

Довгострокове фінансове планування та прогнозування показників діяльності дозволяють підприємству швидко ухвалювати управлінські рішення, забезпечувати високу платоспроможність і формувати ефективну стратегію подальшого розвитку.

Інвестиційний процес потребує постійного аналізу, зокрема в частині формування інвестиційної стратегії, вибору раціональних форм інвестування та визначення умов, що впливають на управління інвестиційною політикою підприємства. Важливим також є пошук нових механізмів активізації інвестиційної діяльності.

Управління інвестиціями охоплює розробку принципів і методів прийняття рішень, пов'язаних з інвестуванням та реалізацією інвестиційних програм. Формування ефективної інвестиційної політики створює умови для стійкого розвитку підприємства й підвищення його конкурентних позицій.

Інвестиції в оновлення, модернізацію та підтримання основних засобів сприяють розширенню виробництва, підвищенню якості продукції, скороченню строків поставок і збільшенню прибутковості. Підвищення інвестиційної привабливості економіки України є передумовою залучення іноземних інвестицій та перерозподілу інвестиційних ресурсів між регіонами.

Дані щодо динаміки прямих іноземних інвестицій свідчать про істотний вплив зовнішніх факторів, зокрема пандемії та військової агресії, на їх обсяги. Попри певне відновлення, показники досі не досягли рівня, який спостерігався до початку війни.

Системне фінансування та стратегічне планування є важливими умовами забезпечення безперервності діяльності підприємств і реалізації їх довгострокових цілей. Ефективне управління інвестиційною політикою можливе за умови урахування ризиків та особливостей економічного середовища.

Управління інвестиціями охоплює розробку принципів і методів прийняття рішень, пов'язаних з інвестуванням та реалізацією інвестиційних програм. Формування ефективної інвестиційної політики створює умови для стійкого розвитку підприємства й підвищення його конкурентних позицій.

Інвестиції в оновлення, модернізацію та підтримання основних засобів сприяють розширенню виробництва, підвищенню якості продукції,

скороченню строків поставок і збільшенню прибутковості. Підвищення інвестиційної привабливості економіки України є передумовою залучення іноземних інвестицій та перерозподілу інвестиційних ресурсів між регіонами.

Дані щодо динаміки прямих іноземних інвестицій свідчать про істотний вплив зовнішніх факторів, зокрема пандемії та військової агресії, на їх обсяги. Попри певне відновлення, показники досі не досягли рівня, який спостерігався до початку війни.

Системне фінансування та стратегічне планування є важливими умовами забезпечення безперервності діяльності підприємств і реалізації їх довгострокових цілей. Ефективне управління інвестиційною політикою можливе за умови урахування ризиків та особливостей економічного середовища.

Таким чином, у регіоні активно працюють над розвитком і ефективним функціонуванням цих територій. Для створення сприятливішого іміджу визначено кілька важливих завдань:

1. Розробити інвестиційний портфель відповідно до міжнародних стандартів для зацікавлення іноземних інвесторів. 2. Боротись із монополізмом у сфері власності, послуг та ресурсів, який заважає формуванню конкурентного середовища і створює перешкоди для бізнесу. 3. Забезпечувати прозорість процедур тендерів і приватизації на регіональному рівні для зміцнення довіри інвесторів. 4. Збільшувати кількість кваліфікованих фахівців, здатних ефективно співпрацювати з іноземними партнерами, що підвищить результативність інвестиційних проектів.

Врахування мотивів зовнішніх інвесторів сприятиме ефективнішому діалогу та адаптації до їхніх потреб. Комплексний підхід до вирішення питань інвестиційної діяльності як на макро-, так і на мікрорівні допоможе максимально використати інвестиційний потенціал. Це стане основою для його сталого економічного розвитку в майбутньому.

Дослідження міжнародного досвіду показують, що експерти з європейських та американських підприємств виділяють різні категорії інвестицій, в залежності від кінцевої мети їх використання, рис. 1.4.

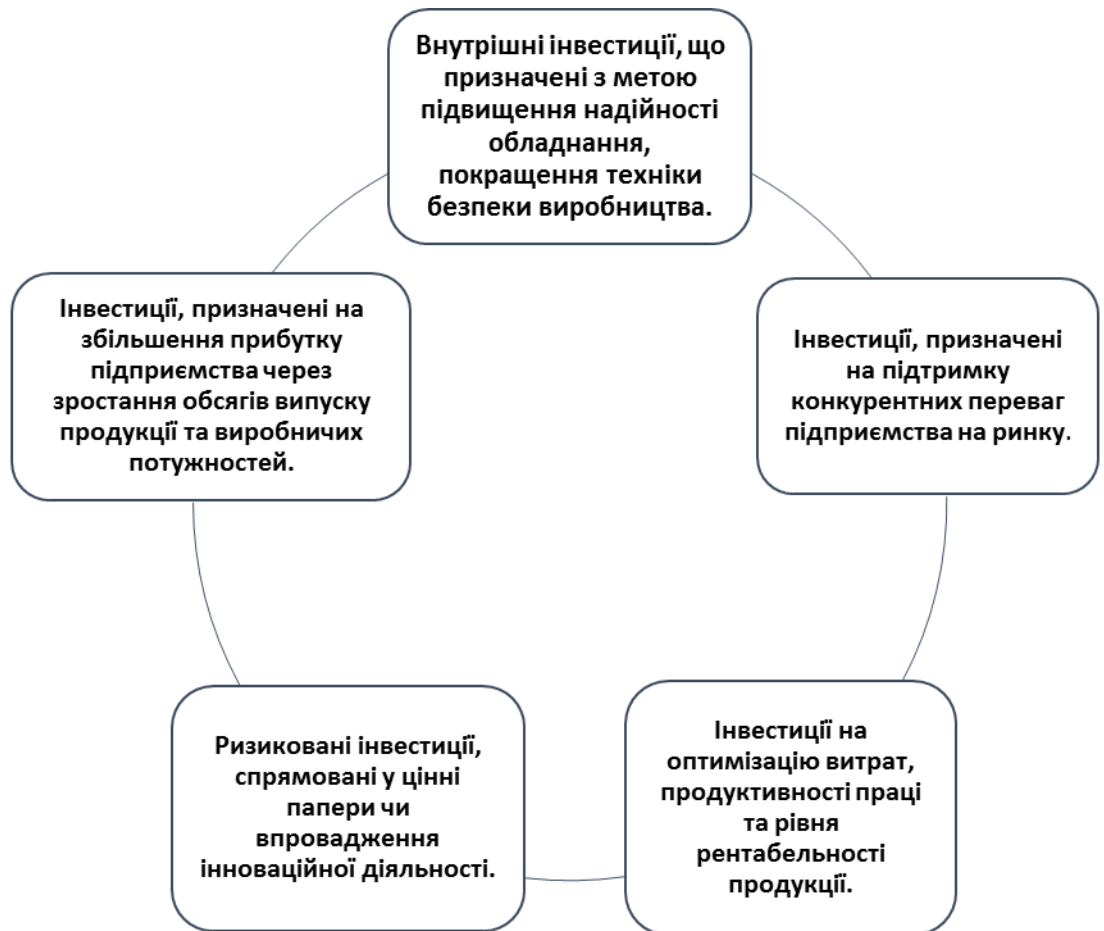

Рис. 1.4. Групи інвестицій залежно від мети.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА СТАНУ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ ТА АУДИТ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

2.1. Аналіз основних економічних показників господарської діяльності та фінансового стану Хххххххххххххххх

Товариство з обмеженою відповідальністю хххххххххххххххх створено у 2018 році та діє відповідно до умов статуту:

- Юридична адреса розташування: м. Львів, Львівська область,
- Організаційна структура: включає виробничі підрозділи, що безпосередньо беруть участь у виробництві, і відображає кооперування та розподіл праці.
- Спеціалізація товариства визначається розміром розміщення виробничих об'єктів.

Одним із ключових результатів діяльності Хххххххххххххххх є рівень економічної ефективності ведення діяльності.

Розглянемо організаційну структуру Хххххххххххххххх на рис. 2.1.

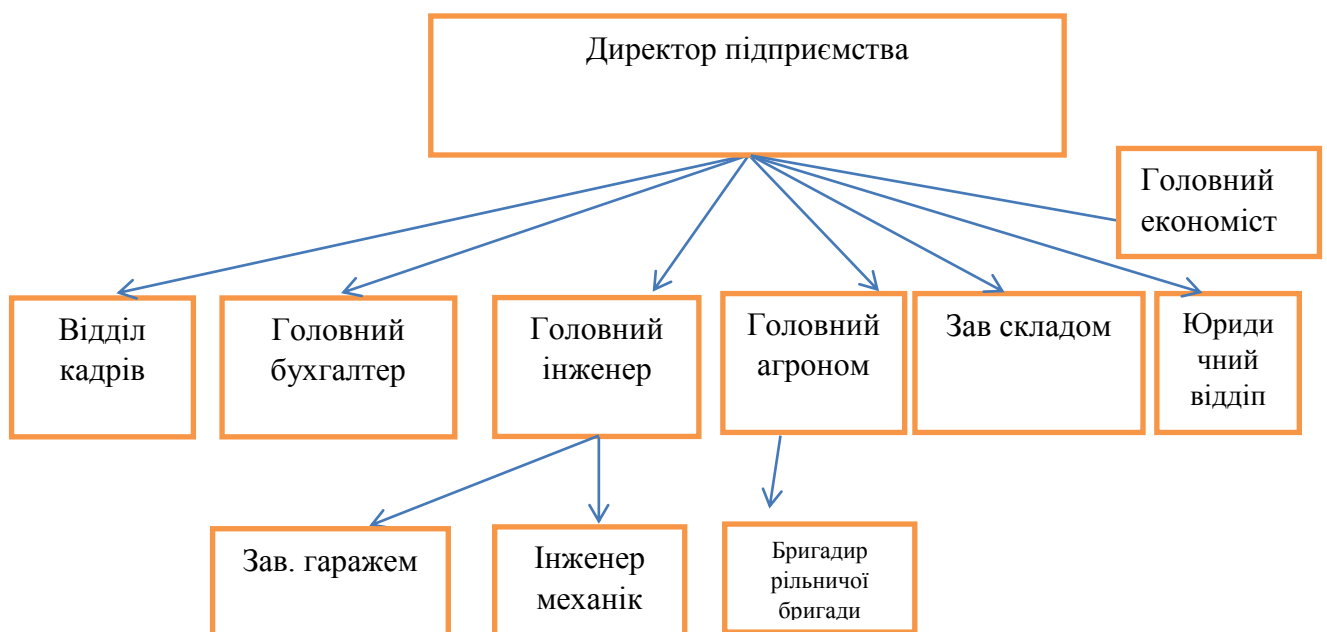

Рис. 2.1. Організаційна структура управління Хххххххххххххххх.

Підвищення продуктивності та результативності виробництва виступає основним чинником розвитку господарства як у економічному, так і в соціальному аспекті. Економічна ефективність демонструє кінцевий корисний результат від використання виробничих ресурсів та людської праці, а також сумарні вкладення у виробничий процес.

При визначенні економічної ефективності виробництва у Хххххххххххххххххххх важливо правильно обрати комплекс взаємопов'язаних показників, що дозволяють найбільш об'єктивно оцінити рівень ефективності. Для того щоб порівняти витрати та результати виробництва, обсяг продукції переводять у грошовий еквівалент. Одним із найважливіших елементів системи оцінки економічної ефективності є прибуток, який виступає основним стимулом для підвищення продуктивності господарства.

Показник рентабельності продукції, окремих галузей та підприємства в цілому відображає повну та всебічну картину результатів роботи господарства і доходів, що генеруються виробництвом певної продукції. На його основі визначається, наскільки виручка від реалізації перевищує витрати на виробництво та збут продукції, тобто яка частка витрат відшкодовується і який дохід отримує підприємство. Основні показники економічної ефективності виробництва наведено у таблиці 2.1.

Таблица 2.1

Основні економічні показники виробничо-фінансової діяльності Хxxxxxxxxxxxxxxxxx

Показники	2022	2023	2024	2024 в % до 2022
Середньорічна кількість працівників	43	42	39	90,9
Дохід (виручка), тис. грн.	12071,6	12449,7	11057,0	91,6
Чистий дохід (виручка) від реалізації	11143,4	11679,7	10639,0	95,5
Собівартість реалізованої продукції	9798,4	11415,8	10326,0	105,4
Валовий прибуток тис. грн.	1345,0	263,9	313,0	23,3
На 1 середньорічного працівника	3,1	0,6	0,8	25,8
Інші операційні доходи	2810,2	9328,3	10415,0	370,6
Прибуток від операційної діяльності	2924	3582,1	4691,0	160,4
Чистий прибуток тис. грн.	2652,1	2811,8	4272,0	161,1
Рівень рентабельності %	27,1	24,6	21,4	-5,7 п

За даними таблиці 2.1, діяльність Хххххххххххххх є прибутковою та ефективною. Протягом звітного періоду порівняно з попереднім спостерігається значне збільшення інших операційних доходів на 7604,8 тис. грн, що становить приріст у 370,6%. Прибуток від операційної діяльності формувався переважно за рахунок цих додаткових доходів. Валовий прибуток у 2024 році скоротився на 76,7% порівняно з 2022 роком.

Рівень рентабельності за 2024 рік становив 21,4% і порівняно з 2023 та 2022 роками зменшився.

Отже, на підставі аналізу можна констатувати, що підприємство демонструє позитивну тенденцію розвитку ключових фінансово-виробничих показників.

Фінансовий стан господарства визначається комплексом результатів його виробничої, комерційної та господарсько-фінансової діяльності, тобто всі сфери роботи підприємства прямо впливають на його економічну стабільність. Особливо важливим чинником є регулярний випуск та реалізація продукції високої якості.

Для оцінки фінансово-господарської діяльності насамперед проводиться аналіз фінансового стану на основі даних балансу. Активи балансу відображають використання капіталу підприємства: вкладення в майно та матеріальні ресурси, наявні грошові кошти та інші активи.

Динаміку та стан майна підприємства наведено в табл. 2.2.

Аналізуючи дані таблиці 2.2, можна помітити, що у структурі активів підприємства відбулися певні зміни. Протягом досліджуваного періоду загальна вартість майна зросла на 9572 тис. грн, що відповідає приросту на 28,81%. Частка необоротних активів у складі майна збільшилася на 42,16%, або на 7869 тис. грн, і у 2024 році склала 26 535 тис. грн. Оборотні активи продовжують займати значну частку у структурі майна. У 2024 році вони зросли на 1706 тис. грн, що становить 11,72%.

XXXXXXXXXXXX за 2022–2024 pp.

У таблиці 2.3 наведено склад джерел фінансування, вкладених у

майно Хxxxxxxxxxxxxxxxxx.

Таблиця 2.3

Структура джерел коштів, що вкладені у Хxxxxxxxxxxxxxxxxx

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення, 2024р. до 2022р., (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Усього коштів	33229	100,0	39628	100,0	42801	100,0	9572	28,81
Власний капітал	18510	55,70	21322	53,81	25595	59,80	7085	38,28
Забезпечення витрат і платежів	109	0,33	37	0,09	155	0,36	46	42,20
Довгострокові зобов'язання	11053	33,26	12851	32,43	12477	29,15	1424	12,88
Поточні зобов'язання	4458	13,42	5418	13,67	4575	10,69	117	2,62
Кредиторська заборгованість	2906	8,75	3781	9,54	2901	6,78	-5	-0,17

Згідно з даними таблиці 2.3, у 2024 році фінансові ресурси підприємства збільшилися порівняно з 2024 роком за рахунок зростання власного капіталу на 7085 тис. грн., забезпечення витрат і платежів – на 46 тис. грн., довгострокових зобов’язань – на 1424 тис. грн., а також поточних зобов’язань – на 117 тис. грн. Основним фактором зростання власного капіталу стало збільшення нерозподіленого прибутку, що традиційно підвищує капітальну базу підприємства. Протягом останніх років підприємство активно використовувало залучені фінансові ресурси, які суттєво впливали на формування його капіталу.

Кредиторська заборгованість часто сигналізує про фінансову напруженість, адже нестача коштів може призводити до затримок у виконанні різних платежів. У даному випадку спостерігається незначне скорочення кредиторської заборгованості на 5 тис. грн., що свідчить про стабільну роботу підприємства. Водночас довгострокові зобов’язання збільшилися на 1424 тис. грн.

Фінансовий стан у короткостроковій перспективі оцінюється за показниками ліквідності та платоспроможності, що відображають здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє, яка частина короткострокових зобов'язань може бути погашена негайно. В західній літературі рекомендоване мінімальне значення цього показника – 0,2. Коефіцієнт розраховується як співвідношення грошових коштів до поточних зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності оцінює, наскільки короткострокові зобов'язання покриті найбільш ліквідними активами, серед яких грошові кошти та їх еквіваленти. Для розрахунку виключаються запаси, оскільки вони є менш ліквідними. Орієнтовні межі цього показника: мінімум – 1, максимум – 2.

Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності показує загальну платоспроможність активів і відображає, скільки гривень поточних активів припадає на кожну гривню поточних зобов'язань. Зростання цього показника в динаміці вважається позитивною тенденцією. В міжнародній практиці критичним вважається значення не менше 2, що забезпечує достатню покритість короткострокових зобов'язань і знижує ризик банкрутства.

Оцінка ліквідності здійснюється шляхом порівняння обсягу поточних зобов'язань із наявністю ліквідних активів, а результати виражаються у вигляді відповідних коефіцієнтів за даними фінансової звітності.

Проведені обчислення свідчать, що коефіцієнт загальної ліквідності демонструє зростаючу тенденцію, тоді як показники абсолютної та швидкої ліквідності мають тенденцію до зниження, табл. 2.4.

Протягом 2022–2023 років коефіцієнт абсолютної ліквідності залишався нижче оптимального рівня, що вказує на обмежену здатність підприємства миттєво покривати значну частину своїх зобов'язань. Водночас

значення коефіцієнта швидкої ліквідності перевищувало норматив, що свідчить про можливість підприємства повністю погасити свої короткострокові борги за рахунок найбільш ліквідних оборотних активів при їх конвертації в грошові кошти протягом короткого періоду.

Таблиця 2.4

Оцінка показників ліквідності і платоспроможності Хxxxxxxxxxxxxx за 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення, 2024 р. до 2022р., (+,-)	
				тис. грн.	%
Оборотні активи, всього	14558	17204	16264	9572	28,81
в т.ч. виробничі запаси	12710	14384	14861	2151	16,92
кошти в розрахунках	1290	2404	1742	452	35,04
грошові кошти	123	646	47	-76	-61,79
Поточні зобов'язання	4458	5418	4575	117	2,62
Коефіцієнти ліквідності: грошової (абсолютної)	0,0276	0,1192	0,0103	-0,0173	-
швидкої (розрахункової)	1,0276	1,1192	1,0103	-0,0173	-
загальної (поточної)	3,2656	3,1753	3,5550	0,2894	-

Коефіцієнт поточної ліквідності перебував вище оптимального рівня, що свідчить про сприятливий фінансовий стан підприємства та наявність достатніх ресурсів для погашення поточних зобов'язань. У 2024 році на кожну гривню короткострокових зобов'язань припадало 3,55 грн. оборотних активів, що свідчить про задовільну ліквідність активів.

Грошові кошти є найбільш ліквідними активами, і їх наявність зазвичай пов'язують із прибутковістю підприємства. Проте в умовах ринкової економіки цей зв'язок не завжди прямий.

Підприємство може мати бухгалтерський прибуток, одночасно відчуваючи дефіцит грошових коштів, що може спричиняти фінансову

напруженість у відносинах з контрагентами, податковими органами та працівниками, а в крайніх випадках – загрожувати банкрутством.

Тому для об’єктивної оцінки фінансового стану підприємства важливо провести аналіз руху грошових коштів, табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Чистий рух грошових коштів в Хххххххххххххххх за 2023-2024 рр.

Вид діяльності	Значення чистого руху грошових коштів	
	2023 р.	2024 р.
Операційна (рядок 170)	+	+
Інвестиційна (рядок 300)	-	-
Фінансова (рядок 390)	+	-

Отже, протягом 2023-2024 років у Хххххххххххххххх спостерігався позитивний чистий рух грошових коштів, що свідчить про надходження фінансових ресурсів від операційної діяльності та їх спрямування на інвестиційні та фінансові потреби (у 2024 році – на погашення попередньо залучених коштів).

Що стосується інвестиційної сфери, то тут показник чистого руху коштів був від’ємним, що відображає придбання підприємством необоротних активів.

2.2. Облікова інформація та її використання для управління джерелами інвестиційної діяльності

Бухгалтерська служба та організація обліку у Хххххххххххххххх функціонує відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.

Відповідальність за організацію обліку, своєчасне та достовірне відображення всіх господарських операцій у первинних документах, а також збереження оброблених документів, облікових реєстрів та фінансової

звітності покладається на власника, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавчих норм та установчих документів.

При веденні обліку агрофірма керується Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, затвердженими Міністерством фінансів України, які визначають принципи і методи ведення обліку та складання фінансової звітності у відповідності до міжнародних стандартів. Крім того, у роботі застосовується План рахунків для обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.

В підприємстві бухгалтерський облік ведеться за журнально-ордерною системою з використанням сучасних комп'ютерних технологій. Основними регістрами синтетичного обліку у цій формі є журнали-ордери та Головна книга.

[illegible]

Документообіг у товаристві поділяється на чотири основні стадії:

- підготовка первинних документів у структурних підрозділах;
- передача оформлених документів до бухгалтерії для перевірки та опрацювання;
- обробка документів і внесення на їх основі записів в облікові реєстри;
- переміщення документів з місця обробки до архіву для тривалого зберігання.

Для забезпечення організованого руху документів і своєчасного отримання первинних даних у бухгалтерський облік встановлюється графік документообігу, затверджений наказом голови правління. Він містить дати складання або отримання документів, прийняття їх до обліку, передачі на опрацювання та в архів. Графік може бути оформлений як схема або перелік етапів створення, перевірки та обробки документів кожним підрозділом із

зазначенням виконавців, взаємозв'язків та строків виконання. Контроль за дотриманням графіка здійснює головний бухгалтер.

Відсутність чітко встановленого порядку складання та обробки документів може призвести до запізнення подання фінансової звітності та затримки управлінських рішень, а також ускладнити проведення контролю та аудиту.

Бухгалтерська політика підприємства оформляється наказом про облікову політику та визначає принципи ведення обліку. Фінансова звітність формується відповідно до П(С)БО та затвердженої політики.

Протягом звітного періоду облікова політика підприємства залишалася незмінною. Власник несе відповідальність за організацію обліку, фіксацію всіх операцій, збереження документів, реєстрів та звітності відповідно до законодавства та статуту підприємства.

Обліково-економічна служба включає головного бухгалтера, бухгалтера по зарплаті та бухгалтера обліку запасів і витрат виробництва. Головний бухгалтер веде облік за рахунками 36, 37, 63, а також контролює реалізацію продукції і подає звітність. Бухгалтер по оплаті праці відповідає за рахунки 64, 65, 66 та облік розрахункових операцій. Бухгалтер обліку запасів і витрат виробництва веде рахунки 20, 21, 23 та виконує функції касира.

Інвентаризаційна комісія створюється наказом директора у складі керівників підрозділів та головного бухгалтера для перевірки матеріальних цінностей. Інвентаризації проводяться при заміні відповідальних осіб або перед складанням річного звіту.

Внутрішньогосподарський контроль забезпечує ревізійна комісія, що складається зі спеціалістів різного профілю для проведення комплексних перевірок усіх підрозділів. На досліджуваному підприємстві комісія включає трьох осіб, проте її діяльність обмежена через відсутність фінансування на перевірки та оплату праці.

Для обліку інвестиційної діяльності призначено ряд рахунків. Це активні рахунки, за дебетом яких відображають наявність та збільшення інвестицій, а за кредитом - їх зменшення (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Система обліку основних об'єктів інвестиційної діяльності

Об'єкт обліку		Первинна документація	Рахунки	Регістри обліку	Фінансова звітність
Фінансові інвестиції	Довгострокові	акції; облігації; депозитні сертифікати казначейські	14 «Довгострокові фінансові інвестиції»	Розділ II Журналу	Рядок 1030 та 1035 Балансу,
	Короткострокові	зобов'язання; інші цінні папери	35 «Поточні фінансові інвестиції»	4, Відомість 4.2, Головна книга	Рядок 1160 Та 1165 Балансу
Необоротні активи для утримувани для продажу		Договір купівлі-продажу	286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувани для продажу»	Розділ I Журналу 5, Відомість 5.1, Головна книга	Рядок 1200 Балансу
Відсотки від оренди	Нарахування	Бухгалтерська довідка	373 «Розрахунки за нарахованими доходами»	Розділ Журналу 3, Відомість 3.2, Головна книга	Рядок 1140 Балансу
	Сплата	Виписка банку	31 «Рахунки в банках»	Журнал 1, Відомість 1.2, Головна книга	Рядок 1167 Балансу

Облік інвестиційної діяльності підприємств є складним і багатогранним процесом, що вимагає ретельного підходу до класифікації, оцінки, амортизації та відображення інвестицій в обліку. Коректне ведення обліку дозволяє підприємствам отримати точну інформацію про стан своїх інвестицій, а також оптимізувати податкові зобов'язання. Особливо важливо враховувати податкові і бухгалтерські вимоги при обліку основних засобів, нематеріальних активів та фінансових інвестицій, щоб забезпечити ефективне управління інвестиційною діяльністю підприємства, табл. 2.7-2.9.

Таблиця 2.7

Типова кореспонденція рахунків з придбання необоротного активу

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Первинний документ
1	Відображені витрати на придбання основного засобу (сума без ПДВ)	152 - 155	631	Акт приймання-передачі основних засобів НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» Акті приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (форма ДБАСГ-1) Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) (форма ДБАСГ-2)
	Сума ПДВ при умові відображення податкового кредиту	641	631	Податкова накладна
2	Придбано устаткування, що потребує монтажу (без суми ПДВ)	205	631	Акт приймання-передачі основних засобів
	Сума ПДВ при умові відображення податкового кредиту	641	631	Податкова накладна
3	Передано устаткування на монтаж	15	205	Акт приймання-передачі устаткування до монтажу

Таблиця 2.8

**Типова кореспонденція рахунків з введення необоротного
активу в експлуатацію**

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Первинний документ
1	Отримано необоротний актив у фінансову оренду	152 153 154	531	Акт приймання-передачі
2	Отримано необоротний актив в результаті обміну	152 153 154 155	685	Акт приймання-передачі основних засобів НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів» Акті приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (форма ДБАСГ-1) Акт приймання довгострокових біологічних активів тваринництва (формування основного стада тварин) (форма ДБАСГ-2)
3	Введено в експлуатацію необоротний актив	10 11 12 16	151 152 153 154 155	Акт введення в експлуатацію Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів Акті приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (форма ДБАСГ-1)

Суб'єкти підприємницької діяльності можуть здійснювати фінансові інвестиції в таких формах:

- 1) Вкладення капіталу у статутні фонди спільних підприємств;
- 2) Вкладення в прибуткові види грошових інструментів;
- 3) Вкладення в прибуткові види фондових інструментів.

Інвестиціями в виробничі фонди (реальними інвестиціями) є вкладення капіталу у засоби виробництва та інвестиції, спрямовані на збільшення матеріально-технічних запасів. Серед видів реальних інвестицій виокремлюють:

- Інвестиції оновлення, що здійснюються за рахунок коштів фонду відтворення засобів праці, використаних у виробничому циклі;
- Інвестиції розширення (чисті інвестиції), які здійснюються за рахунок частини національного доходу або фонду чистого нагромадження.

Інвестиції оновлення разом із інвестиціями розширення утворюють валові інвестиції.

Іноземні інвестори мають право здійснювати інвестиції в таких формах:

- Пайова участь іноземних інвесторів у підприємствах України;
- Створення підприємств, що повністю належать іноземним інвесторам;
- Придбання діючих підприємств;
- Придбання рухомого та нерухомого майна (земельних ділянок, будівель, обладнання, транспорту тощо).

Основні складові економічної суті інвестування - це вкладення капіталу і отримання вигоди. Між ними існує так званий інвестиційний лаг, що позначає проміжок часу між вкладенням капіталу і отриманою від цього вигодою.

Капітал на фінансовому ринку поділяється на позичковий та акціонерний. Джерело їх формування однакове — це капітал юридичних та

фізичних осіб. Поділ здійснюється за ознакою функціонування капіталу в процесі фінансування.

Залежно від механізмів і інструментів, що використовуються у фінансуванні, виділяють:

- банки (фінансові установи, компанії, об'єднання);
- інвестиційні фонди (компанії з інвестиціями, інвестиційні банки, пенсійні фонди, страхові компанії, трасти);
- ринок цінних паперів (фондовий ринок);
- прямі інвестори (стратегічні та приватні інвестори).

Необхідно врахувати, що наявність значного обсягу фінансового капіталу з численними і багатофункціональними механізмами стимулює великий інтерес до його розміщення. Це означає, що весь ринок очікує на об'єкт фінансування - підприємство.

Усі ресурси, що використовуються підприємством у його діяльності, можна поділити на дві основні групи за функціональним призначенням:

1. Позичкові ресурси (кредитні засоби) - це кошти, за які підприємство повинне сплачувати щорічний відсоток, відомий як кредитна ставка.
2. Інвестиції (статутний і інший капітал) - це кошти, за використання яких підприємство виплачує дивіденди інвесторам лише у разі наявності прибутку.

Між цими двома видами капіталу є суттєві відмінності. У разі позичкових засобів підприємство зобов'язане виплачувати відсотки щорічно, незалежно від того, чи є прибуток, тоді як у разі інвестицій дивіденди виплачуються лише за умови отримання прибутку.

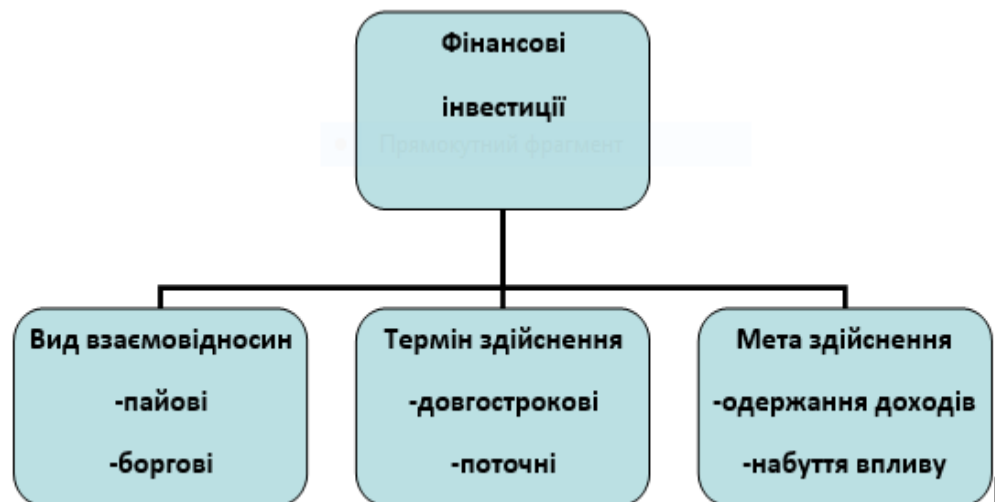
Ці розходження є важливими для керівника підприємства при прийнятті рішення щодо вибору джерела фінансування для майбутнього проекту. Якщо підприємство обирає позичкові ресурси, керівнику потрібно враховувати такі моменти:

- умови отримання кредиту;
- надання зустрічних гарантій (застава, страхування тощо);
- кредитна ставка (щорічний відсоток);
- термін надання кредиту;
- умови погашення заборгованості (відсотки та основна сума боргу).

У разі вибору інвестиційного фінансування керівнику слід звернути увагу на:

- розподіл часток учасників у статутному фонді підприємства;
- обов'язки учасників, зокрема інвестора, щодо виконання інвестиційних зобов'язань згідно з Установчим договором;
- очікування інвестора відносно майбутньої рентабельності вкладень.

Принципова відмінність між двома видами фінансування полягає в тому, що за кредитними ресурсами підприємство несе всі ризики перед кредитором. У разі невдачі проекту підприємство повинне погасити кредит разом із відсотками, а при неможливості виконати зобов'язання може втратити свою власність, яка стане заставою для кредитора. В той час як у разі використання інвестицій підприємство не несе фінансової відповідальності за невдачі в реалізації проекту всі ризики лягають на учасників інвестицій (рис. 2.2).

2.2. Критерії обліку фінансових інвестицій.

У бухгалтерії підприємства довгострокові фінансові інвестиції поділяють на: інвестиції, що належать пов'язаним сторонам за методом участі в капіталі, інші інвестиції пов'язаним сторонам та інвестиції не пов'язаним сторонам.

Отже, довгострокові фінансові інвестиції - це інвестиції, що здійснюються на термін понад один рік, а також інвестиції, які не можуть бути продані чи реалізовані в будь-який момент, включаючи фінансові інвестиції, які обліковуються методом участі в капіталі інших підприємств, та інші подібні інвестиції, рис.2.3.

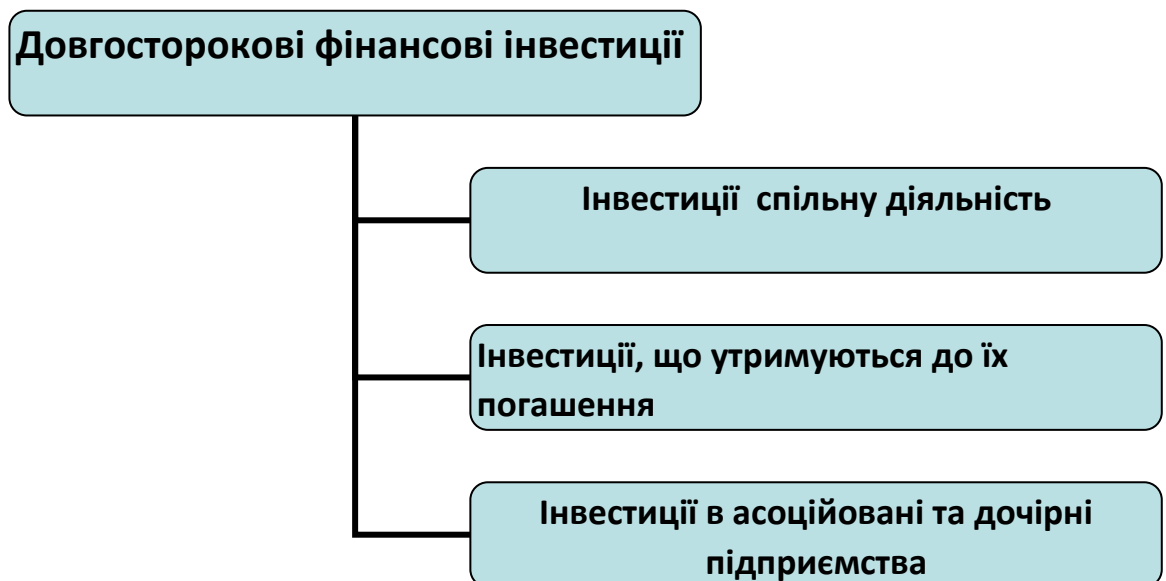

Рис. 2.3. Види довгострокових фінансових інвестицій.

Довгострокові інвестиції мають кілька характерних особливостей, серед яких основні:

1. Подвійне використання: перше - отримання додаткового доходу через використання вільних грошових коштів; друге - захист від інфляції;
2. Надання підприємцю можливості вибору серед різних інструментів інвестування, що дозволяють оцінити співвідношення між дохідністю та ризиком або між дохідністю та ліквідністю;
3. Враховуючи різноманітну інфраструктуру фінансового ринку, необхідний уважніший і детальніший моніторинг процесу фінансового інвестування.

Фінансові інвестиції передбачають використання наявного капіталу для придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів, що випускаються підприємствами або державою. У такому випадку відбувається переміщення титулів власності, які дають право на отримання нетрудового доходу. В економічній літературі капітал у вигляді цінних паперів часто називають фондовим або фіктивним капіталом, оскільки він не є реальним багатством і не має дійсної вартості, на відміну від капіталу, вкладеного в реальний сектор економіки, наприклад, у виробництво.

У ринковій економіці найпоширенішою формою фінансових інвестицій є придбання акцій з метою отримання щорічного дивідендного доходу. За характером розпорядження акції поділяються на іменні та на пред'явника, а за розміром отримуваного доходу - на звичайні та привілейовані. Іменні акції належать певній особі, а акції на пред'явника можуть вільно купуватися та продаватися. По звичайних акціях дивіденди виплачуються в залежності від прибутку підприємства, тоді як по привілейованих акціях дивіденди визначаються фіксованим відсотком, незалежно від величини прибутку підприємства.

Вкладення підприємством вільних ресурсів (включаючи грошові кошти) в активи, не пов'язані з виробництвом товарів, робіт чи послуг, а

також створенням об'єктів тривалого користування, називаються фінансовими вкладеннями.

Фінансові вкладення здійснюються з метою:

1. Отримання сталого доходу. Більшість інвесторів, купуючи акції підприємства, роблять це для отримання прибутку, який складається з двох елементів:

- доходу у вигляді дивідендів, отриманих протягом інвестиційного періоду;
- зростання ринкової вартості акцій, що перебувають у власності інвестора. Інвестори зацікавлені у розширенні підприємства, що, в кінцевому підсумку, веде до збільшення вартості акцій.

У будь-якої юридичної особи, зайнятої в сфері матеріального виробництва або торгівлі, вкладення ресурсів з метою отримання доходу вважаються фінансовими вкладеннями. Однак для організацій, що працюють у фінансовій сфері та є професійними учасниками ринку цінних паперів, фінансові вкладення не є вилученням ресурсів, а робота з цінними паперами є частиною їх основної діяльності, зокрема посередницької.

2. Збільшення впливу на діяльність підприємства. Інвестор може впливати на підприємство, що інвестується, і навіть контролювати його виробничу чи фінансову діяльність. Підприємства, де одна сторона має можливість контролювати іншу або суттєво впливати на прийняття фінансових і оперативних рішень, називаються пов'язаними сторонами.

3. Отримання податкових пільг. Існують випадки, коли інвестиції дозволяють інвестору скористатися податковими пільгами.

Довгострокова фінансові інвестиція є активом, що утримується з метою:

- ◆ отримання доходів (прибутку) у вигляді дивідендів або відсотків;

◆ налагодження вигідних відносин з іншими підприємствами (участь в управлінні чи контроль за діяльністю); отримання майбутніх вигод від зростання вартості здійснених інвестицій.

За видами можна поділити на:

- ◆ внески до статутного капіталу інших підприємств, включаючи дочірні та залежні підприємства;
- ◆ придбання цінних паперів інших емітентів;
- ◆ надання позик іншим особам (юридичним чи фізичним);
- ◆ внески на депозити в банки.

Таким чином, до фінансових інвестицій відносяться: внески в статутні фонди підприємств (за винятком акціонерних товариств), акції, облігації, інвестиційні та депозитні сертифікати, векселі та інші цінні папери.

Цінний папір - це документ, що підтверджує майнове право або зобов'язання позики власника документа щодо особи, яка його випустила. Згідно з Законом “Про цінні папери та фондову біржу” до цінних паперів належать: акції, облігації внутрішніх та зовнішніх державних позик, облігації місцевих позик, облігації підприємств, казначейські зобов'язання республіки, ощадні сертифікати, інвестиційні сертифікати, векселі, приватизаційні папери.

Основні види цінних паперів включають акції, облігації, інвестиційні сертифікати, векселі, депозитні сертифікати тощо. Інвестиційні цінні папери діляться на пайові, боргові та похідні.

Акція - це цінний папір, що надає її власнику право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів і можливість участі в управлінні компанією. Акція є безстроковим документом, що існує стільки, скільки існує саме товариство. Вона є доказом внеску до статутного капіталу підприємства.

Основна мета інвестора, який купує акції, полягає в отриманні доходу та участі в управлінні компанією, що здійснюється пропорційно кількості придбаних акцій.

Акціонери отримують дивіденди з чистого прибутку компанії після того, як сплачені всі борги та відрахування. Акції можуть бути іменними або на пред'явника. У випадку іменних акцій, ім'я власника обов'язково реєструється у відповідному реєстрі, який веде сам емітент або уповноважена особа. У випадку акцій на пред'явника реєстрація не потрібна, і досить фактичного володіння для підтвердження прав на акції. Такі акції можуть бути як паперовими, так і електронними. Вони повинні бути обов'язково оплачені власником.

Акції поділяються на звичайні (прості) і привілейовані, в залежності від умов отримання доходу та можливості участі в управлінні компанією.

Звичайна акція підтверджує:

- а) право власника на участь в управлінні справами акціонерного товариства;
- б) право на отримання дивідендів, які не є гарантованими та не мають фіксованого розміру;
- в) право на частину майна, яке залишається після ліквідації акціонерного товариства.

Привілейована акція надає:

- а) право на отримання дивідендів із фіксованим відсотком, які виплачуються незалежно від результатів діяльності акціонерного товариства;
- б) переважне право на першочергове отримання дивідендів і участь у розподілі майна акціонерного товариства під час його ліквідації (якщо це зазначено умовами випуску акцій).

Облігація — це борговий цінний папір, який відображає боргові відносини між власником облігації та емітентом і підтверджує зобов'язання емітента повернути номінальну вартість облігації в узгоджений термін, а

також виплачувати визначений відсоток (винагороду). Відносини між сторонами розглядаються як позика.

Облігація засвідчує:

а) право на отримання в фіксований термін її номінальної вартості або іншого майнового еквівалента;

б) право на отримання фіксованого відсотка від номінальної вартості облігації.

Акція та облігація належать до різних видів цінних паперів. Акція надає право на власність, а облігація — на позику. Власник акції бере участь в управлінні (це стосується лише звичайних акцій), а власник облігації такого права не має. Власник облігації отримує гарантований стабільний дохід (у вигляді фіксованого відсотка), тоді як дивіденди по акціях можуть бути як великими, так і малими або навіть не виплачуватися. Акції пов'язані з більшим ризиком, але можуть забезпечити вищий прибуток. Облігації мають вищу надійність, але й менший дохід.

Для обліку, аналізу й планування фінансові інвестиції поділяються за різними ознаками.

Поділ інвестицій на довгострокові та поточні не має чітко визначених законодавчих критеріїв, але це розмежування важливе, оскільки ці інвестиції по-різному відображаються в обліку та звітності. Необхідно керуватися пунктами НП(С)БО 1, де в балансі за рядком "Довгострокові фінансові інвестиції" відображаються інвестиції, термін яких перевищує один рік, а також ті, що не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент.

Довгострокові інвестиції поділяються на:

- Інвестиції, що утримуються підприємством до їх погашення - це вкладення, які підприємство планує утримувати до їхнього завершення, наприклад, облігації, що підлягають погашенню.
- Інвестиції в асоційовані та дочірні підприємства - це вкладення в інші підприємства, в яких підприємство має значний вплив або контроль.

- Інвестиції в спільну діяльність зі створенням юридичної особи контрольними учасниками - це вкладення в спільні підприємства, які створюються між кількома підприємствами і є окремими юридичними особами.

- Інші фінансові інвестиції - це інвестиції, які не підпадають під попередні категорії, але мають довгостроковий характер.

- Засвідчують право власності підприємства на частку в статутному капіталі емітента корпоративних прав, тобто інвестиції надають підприємству право володіння певною часткою акцій або часткою у статутному капіталі іншого підприємства.

- Виступають у вигляді пайових цінних паперів (акцій) або внесків до статутного капіталу інших підприємств — це інвестиції в акції, що дають право на участь у корпоративних правах компанії.

- Мають необмежений термін обігу - ці інвестиції можуть утримуватися підприємством на невизначений час, доки не буде прийняте рішення про їх продаж чи інше розпорядження.

- Утримуються для отримання доходу за рахунок дивідендів або придбані з метою перепродажу чи отримання доходу через зростання ринкової вартості інвестицій.

Залежно від виду цінних паперів, фінансові інвестиції можна поділити на пайові та боргові:

- Пайові фінансові інвестиції надають право власності, тобто це акції та інші фінансові інструменти, що дають право на частку в компанії.

- Боргові фінансові інвестиції не дають права власності, а є формою позики (наприклад, облігації, які надають право на отримання фіксованого відсотка та повернення основної суми)

Для потреб управління та прийняття відповідних рішень досить вагому роль грає своєчасне отримання повної та неупередженої інформації про стан

інвестування в компанії. Розглядаючи детально кожен із елементів облікової політики, можна підсумувати, що:

1) організаційна складова являє собою чітке визначення прав та обов'язків бухгалтера, який веде облік господарських операцій з фінансовими інвестиціями, їх аналіз та доцільність використання залучених фінансових ресурсів, а також ефективність проведення політики з покращення інвестиційного клімату підприємства (структура бухгалтерської служби має передбачати окремий відділ або посаду, яка б займалася веденням обліку та аналізом фінансових інвестицій на підприємстві);

2) методична складова облікової політики передбачає деталізацію щодо способів залучення фінансових інвестицій, покращення інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням особливостей сфери діяльності компанії, а також оцінку реального стану фінансових інвестицій, їх аналіз та затвердження робочого плану рахунків з визначенням переліком рахунків синтетичного і аналітичного обліку для відображення господарських операцій з фінансовими інвестиціями;

3) технічна складова облікової політики включає в себе розробку та затвердження типових форм первинних документів для потреб управління, затвердження графіку документообороту, розробку форм звітності, які б в повному обсязі розкривали інформацію про стан інвестування на підприємстві.

Таким чином, формування облікової політики на підприємстві з урахуванням усіх перерахованих вище складових дасть можливість суб'єкту господарювання отримувати якісну, достовірну та актуальну інформацію про стан фінансових інвестицій.

2.3. Методка аудиту інвестиційної діяльності

Аудит інвестиційної діяльності є одним із напрямів, який передбачає оцінку та перевірку системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю операцій із цінними паперами, а також виявлення можливих зловживань чи помилок у цій сфері.

Основна мета аудиту полягає у наданні майбутнім інвесторам достовірної інформації, яка дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення щодо вкладень. Відповідно до чинного законодавства, аудитори самостійно обирають форми та методи перевірки [10]. Узагальнена модель аудиту інвестицій підприємства наведена на рис. 2.4.

Процедура аудиту інвестицій, як правило, включає кілька ключових етапів: перевірку документації та юридичних підстав обліку інвестицій, підтвердження їх реального наявного відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності, відповідність класифікації, оцінку первісної вартості при придбанні, оцінку на дату балансу, перевірку правильності обліку доходів і витрат від інвестиційної діяльності, а також контроль за оподаткуванням.

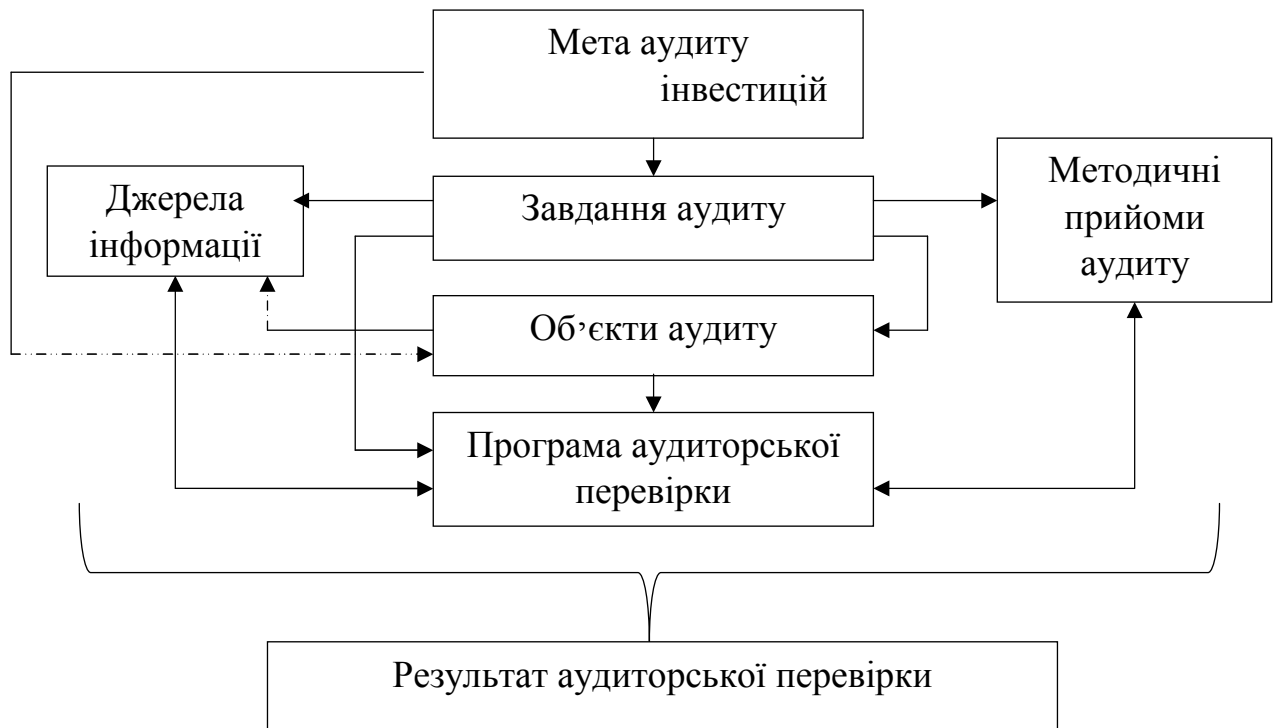

Рис. 2.4. Організаційна модель аудиту інвестицій.

Для ефективного проведення аудиту необхідно мати належне інформаційне забезпечення, що включає дані фінансового та управлінського обліку, внутрішньогосподарського контролю, бухгалтерської, податкової та статистичної звітності. Аудитор також може використовувати зовнішні джерела інформації: банківські документи, дані страхових компаній, інвестиційних фондів, кредитних спілок, партнерів по бізнесу, а також інформацію від інших аудиторських або юридичних компаній. Важливою складовою є законодавча база, нормативні документи та довідкові матеріали.

Перед початком аудиту аудитор повинен ознайомитися з системою обліку та внутрішнього контролю клієнта, щоб оцінити надійність наявних процедур і використовувати цю інформацію під час збору аудиторських доказів та формування висновку про інвестиційну діяльність підприємства. Інформаційна база є основою проведення аудиту інвестицій, а перелік джерел, які використовуються в процесі перевірки, представлено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9.

Інформаційно-правове забезпечення аудиту інвестицій

Джерело інформації	Види інформації
Наказ про облікову політику	- порядок визнання доходів від інвестицій, доходів від звичайних видів діяльності (професійні учасники ринку цінних паперів) або операційних доходів; - робочий план рахунків, використовуваних для обліку операцій цінних паперів; - форма бухгалтерського обліку із переліком облікових реєстрів, що складаються бухгалтерією організації; - документообіг (графік документообігу) первинних документів, зв'язаних з урахуванням цінних паперів; - перелік осіб, яким надано право підпису документів, що оформляють операції з цінними паперами; - форма первинних документів, розроблених і затверджених організацією для обліку цінних паперів.
Документи, що встановлюють зобов'язання сторін по операціям	- установчі документи; - виписки з реєстру акціонерів; - виписки з протоколів зборів акціонерів, засновників, та ради директорів тощо; - сертифікати акцій і інші цінні папери; - договори позики; - договори про спільну діяльність (договори простого товариства).
Первинні облікові документи по обліку фінансових інвестицій	- документи приймання-передачі внесків в статутний капітал інших організацій; - документи приймання-передачі внесків в сумісну діяльність; - свідоцтва на суми проведених внесків в другі підприємства; - документи приймання-передачі цінних паперів; - платіжні доручення і виписки банку; - прибуткові і витратні касові ордери.
Форми облікової документації по інвентаризації	- наказ про створення комісії з інвентаризації; - відомості результатів інвентаризації; - інвентаризаційні описи цінних паперів, бланків суворої звітності
Облікові реєстри та звітність	головна книга, журнали, відомості по рахунках бухгалтерського обліку, реєстри податкового обліку.

Серед основних етапів аудиторського процесу виділяють:

- планування та розробку стратегії перевірки;
- тестування засобів контролю;
- перевірку господарських операцій по суті;
- завершення аудиту.

Процес аудиту включає методичні прийоми, визначення об'єктів перевірки та виконання аудиторських процедур.

Програма перевірки формується з урахуванням конкретних завдань, ризиків та рівнів суттєвості інформації, а процедури охоплюють тести контролю та процедури по суті відповідно до міжнародних стандартів аудиту.

При складанні плану аудиту аудитор оцінює суттєвість інформації, що підлягає перевірці. Величина суттєвості залежить від обсягу статті фінансової звітності та можливого впливу помилки на користувачів звітності.

Тестування є ключовим методом аудиту інвестицій: воно передбачає формування запитань для оцінки окремих аспектів та отримання аудиторських доказів. На заключному етапі аудитор узагальнює отримані дані та формує думку щодо достовірності відображення інвестицій у фінансовій звітності і відповідності законодавству, табл. 2.10.

Джерелами інформації при аудиті інвестицій служать бланки цінних паперів, розрахункові документи, документи, що підтверджують право власності, журнали та відомості по рахунках 14 «Довгострокові фінансові інвестиції» і 35 «Поточні фінансові інвестиції» та інших рахунках.

Сучасні комп'ютерні технології активно використовуються на всіх етапах аудиту: при плануванні, перевірці, документуванні та підготовці аудиторського висновку.

У середовищі електронної обробки даних методика аудиту включає перелік нормативних документів, опис облікових рішень на основі політики обліку, а також реєстри первинних документів щодо операцій із фінансовими інвестиціями. Аудиторські докази можуть формуватися на основі електронних таблиць, реєстрів та відомостей, а у разі роботи безпосередньо в системі підприємства робочі документи складаються аудитором вручну.

Перед початком перевірки важливо впевнитися у відповідності бази даних бухгалтерського обліку реальним первинним документам та

відсутності несанкціонованих змін. Будь-які коригування через зміни законодавства повинні бути належним чином задокументовані.

Використання комп'ютерних технологій значно зменшує витрати часу, підвищує якість аудиту та дозволяє ефективно виконувати процедури, які без електронного середовища були б складними або неможливими. Впровадження ПЗ потребує ретельного аналізу його можливостей, навчання користувачів та визначення відповідальних осіб і термінів реалізації проекту.

В Україні ринок спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення перебуває на ранній стадії розвитку. Одним із відомих продуктів є комплекс «Експресс-Аудит: ПРОФ».

Таблиця 2.10.

Перевірка правильності проведення інвентаризації інвестицій

№	Документальне оформлення інвентаризації фінансових інвестицій			
	Найменування форм первинних облікових документів з інвентаризації	Наявність (+), відсутність (-) заповнення форм з порушеннями	Зауваження по заповненню форм	
			зміст зауваження	обґрунтування
1	2	3	4	5
1	Накази (розпорядження) керівника підприємства про проведення інвентаризації			
2	Наказ про склад комісії			
3	Книга контролю за виконанням наказів про проведення інвентаризації			
4	Книга обліку контрольних перевірок правильності проведення інвентаризації			
5	Відомість результатів виконаних інвентаризацій			
6	Інвентаризаційний опис цінних паперів і бланків суворої звітності			

РОЗДІЛ 3.

ОПТИМІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Доцільність ефективної інвестиційної діяльності в сучасних умовах

Для сучасної української економіки найбільш виправданим вважається застосування консервативної моделі інвестиційної політики. Такий підхід мінімізує ризики виникнення фінансових труднощів та водночас дозволяє підприємствам реалізовувати необхідні інвестиційні проєкти без зайвого навантаження на їх ресурсний потенціал. Однак для значної частини українських інвесторів ключовим чинником прийняття рішення щодо вкладення капіталу залишається очікування швидкого повернення інвестицій та отримання прибутку у стислі терміни.

За умов нестабільної економічної ситуації та високого рівня невизначеності така стратегія може, навпаки, спричинити зрив інвестиційних програм, поглиблення фінансових ризиків і навіть призвести до дестабілізації діяльності підприємств.

З огляду на це доцільно рекомендувати більшості інвесторів відмовитися від надмірно ризикових підходів та зосередитися на компромісних інвестиційних стратегіях, що широко застосовуються у міжнародній практиці та ґрунтуються на збалансуванні темпів розвитку та рівня ризиковості вкладень.

Після завершення військових дій Україна має значний потенціал для перетворення на привабливий об'єкт для залучення іноземних інвестицій. З метою оцінки перспектив регіону доцільним є використання методу SWOT-аналізу, який передбачає дослідження зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на розвиток регіону. Основною метою такого аналізу є визначення

можливих ризиків та загроз, які можуть ускладнити інвестиційну діяльність, а також виявлення сприятливих можливостей для економічного зростання.

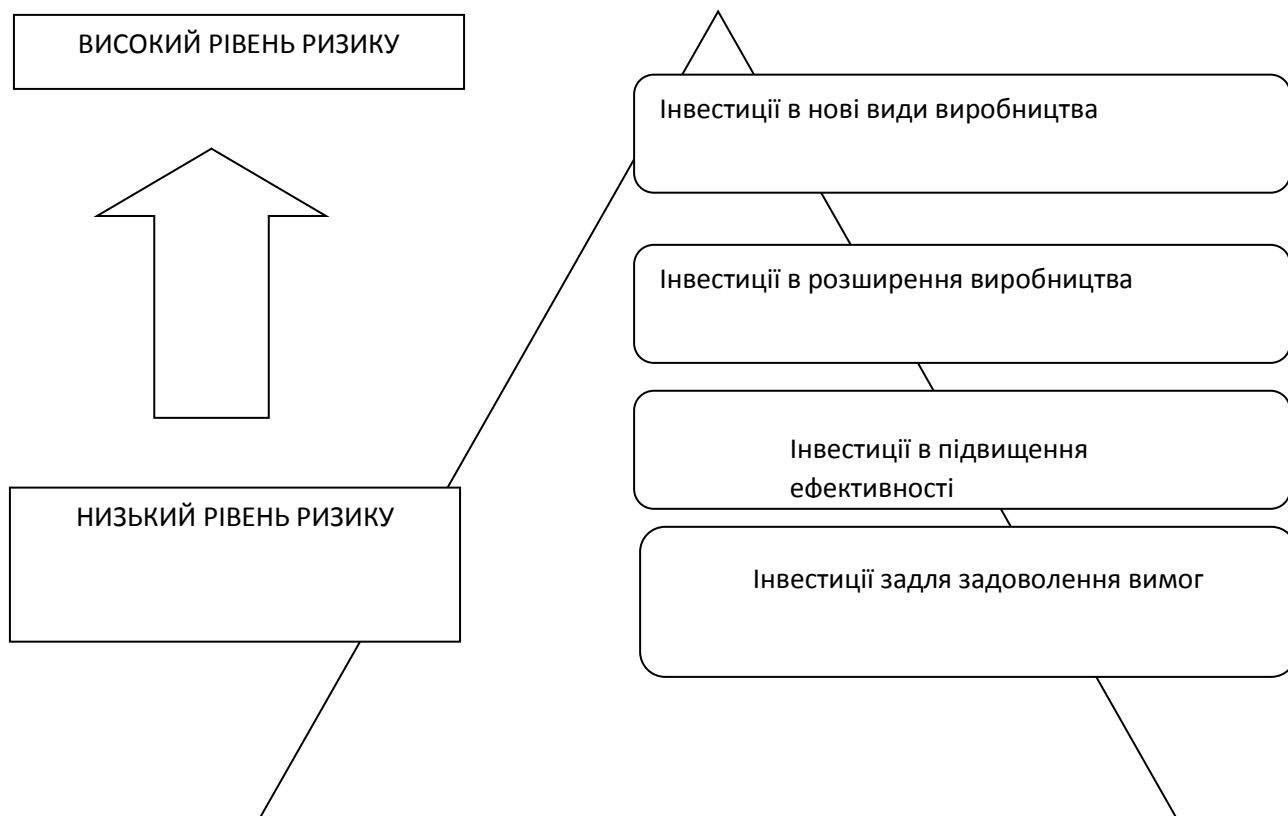

Рис. 3.1. Схема залежності рівня ризику від виду інвестицій.

Крім того, SWOT-аналіз дозволяє здійснити детальний огляд сильних та слабких сторін регіону, що створить підґрунтя для розробки ефективних стратегій його розвитку. Розглянемо фактори за допомогою таблиці 3.1

Проведений аналіз окреслює стратегічні напрями майбутнього розвитку, спрямовані на формування інноваційної економіки XXI століття у промисловому та аграрному секторах, які є ключовими конкурентними перевагами.

Досягнення поставлених цілей можливе завдяки залученню масштабних інвестиційних ресурсів, спрямованих у зазначені галузі, та розвитку людського капіталу як фактора довгострокового економічного зростання.

Таблиця 3.1

SWOT – аналіз інвестиційної діяльності

Сильні сторони:	Слабкі сторони:
• Наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу та інвестування; • Наявність природних ресурсів (корисні копалини (нафта, газ), земельні, водні, лісові ресурси); • Наявність сировинної бази для подальшої переробки сільськогосподарської продукції; • Наявність виробничої бази в машинобудуванні та хімічній галузі; • Наявність науково-технічної бази для підготовки кадрів; • Висока кваліфікація наукових працівників, наявність розгалуженої мережі закладів вищої освіти та наукових установ; • Наявність потужностей для виробництва біопалива, біоетанолу та біогазу; • Наявність пам'яток історії та культури, багатий природно-заповідний фонд; • Запровадження зони вільної торгівлі між Україною та країнами ЄС.	• Значний знос існуючої інфраструктури області, особливо у житлово-комунальному та дорожньому господарстві; • Відтік працездатного населення та молоді; • Низький рівень реальних доходів населення; • Високий рівень фізичного зносу основних фондів, застарілість технологій; • Високий рівень енергоспоживання на підприємствах і установах області; • Незадовільний стан доріг; • Недостатня впізнаваність Сумщини в Україні та світі; • Незадовільне пасажирсько-транспортне сполучення з іншими регіонами України; • Слабка виробнича база для переробки сільськогосподарської продукції; • Низький рівень впровадження інновацій у виробництві; • Низький рівень розвитку фермерства; • Значні диспропорції розвитку територій.
Можливості: • Створення сприятливого інвестиційного клімату; • Скорочення енергоспоживання через активне впровадження енергоефективних технологій; • Підвищення ефективності наукового потенціалу; • Розвиток органічного землеробства; • Розвиток будівельної галузі • Розвиток ІТ-галузі; • Проведення адміністративно-територіальної, конституційної, податкової, судової реформ, децентралізації влади; • Зростання обсягів пасажирських та вантажних перевезень; • Розвиток туристичної індустрії.	Загрози: • Нестабільна ситуація в країні; • Загроза повторного вторгнення росії в Україну; • Демографічна та соціальна криза; • Підвищення вартості енергоносіїв та послуг житлово-комунального господарства; • Продовження деградації родючості ґрунтів; • Незахищеність права власності; • Розбалансованість гілок влади, високий рівень корупції, прояви політичного лобізму та низький рівень довіри до органів влади; • Монополія енергопостачальних структур; • Велика кількість контролюючих та фіскальних структур; • Недосконалість законодавства у сфері контролю за використанням природних ресурсів; • Наявність іноземних власників на стратегічних підприємствах.

Цю стратегію підтримують заходи щодо модернізації інфраструктури та стимулювання розвитку малого й середнього підприємництва, зокрема у високотехнологічних галузях. Формування нової економічної моделі у сільському господарстві тісно пов'язане з рівномірним територіальним розвитком.

Планування в умовах військового конфлікту стає надзвичайно складним завданням, яке часто неможливо виконати в повному обсязі. Військові події створили низку викликів для аграрного сектору та переробної промисловості. Безпосередня близькість до зони бойових дій генерує додатковий ризик для всіх видів господарської діяльності, особливо у сфері сільського господарства. Загрози життю населення, знищення майна та ускладнення проведення польових робіт через військову активність залишаються значними бар'єрами.

Ринок страхових послуг виявляється неефективним у цих умовах, оскільки страхові компанії вкрай неохоче надають гарантії компенсацій за збитки, пов'язані з війною. Забруднення територій мінами і створення оборонних споруд призводять до вилучення частини сільськогосподарських земель із продуктивного використання, ставлячи фермерів перед проблемою оподаткування невикористованих площ. Руйнування транспортної інфраструктури створює серйозні логістичні перешкоди для збуту сільськогосподарської продукції, що є особливо відчутним для бізнесу поблизу лінії фронту. Крім того, перебої в постачанні енергії обмежують виробничі потужності підприємств, що негативно відображається на інвестиційній привабливості регіону та гальмує розвиток промислового сектору.

Позитивним чинником для формування привабливого інвестиційного клімату є ініціативність місцевої влади та громадських організацій, які активно працюють над підтримкою бізнесу і залученням зовнішніх ресурсів.

Також варто зазначити потенційні джерела фінансування, зокрема через використання грантових програм та механізмів співфінансування.

Політична та економічна нестабільність в країні формується як один із найбільш суттєвих викликів для розвитку інвестиційної діяльності. Слабко розвинена інфраструктура і недостатність супутніх сервісів також стримують залучення нових інвесторів. Додаткові складнощі пов'язані з дефіцитом кваліфікованих кадрів у ряді галузей та обмеженим рівнем фінансування з боку місцевого бюджету, що ускладнює реалізацію значущих проєктів. Незважаючи на існуючі виклики, регіон має низку перспектив, які можуть бути реалізовані через активне просування інвестиційного потенціалу.

Підвищення конкурентоспроможності можливе завдяки налагодженню партнерств із міжнародними фінансовими установами та донорськими організаціями. Особлива увага має бути приділена впровадженню інноваційних технологій, зокрема в енергоефективності та модернізації сільськогосподарського сектору.

Комплексний підхід до аналізу сильних та слабких сторін, а також можливих ризиків і переваг дозволить визначити ефективні шляхи для підтримки сталого розвитку громади. Формування сприятливого інвестиційного клімату стане ключовим фактором зміцнення економічної стабільності Краснопільської громади та забезпечення її довгострокового зростання.

3.2. Перспективи активізації інвестиційної діяльності та оптимізації обліку на підприємстві

Інвестиційна діяльність підприємства - це сукупність практичних дій щодо реалізації інвестицій з метою отримання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального чи економічного ефекту. Вона включає придбання та реалізацію довгострокових активів (основні засоби,

нематеріальні активи, фінансові інвестиції), які не є еквівалентами грошових коштів. Інвестиційна діяльність полягає у забезпеченні здійснення інвестиційної стратегії підприємства.

Інвестиційну діяльність малого та середнього бізнесу можна розглядати як системне вкладення коштів у розвиток, оновлення та розширення своєї діяльності з метою забезпечення конкурентоспроможності, зростання прибутку та довгострокової стійкості. Вона охоплює формування інвестиційних ресурсів, вибір ефективних об'єктів інвестування.

Основу інвестицій МСБ складає власний капітал, що забезпечує високу автономність, але обмежує обсяги інвестицій. Існує обмежений доступ до зовнішніх джерел фінансування, зокрема через високі кредитні ставки та вимоги банків.

Державні та міжнародні програми значно сприяють розвитку підприємств, забезпечуючи пільгове кредитування та грантову підтримку інноваційної діяльності.

Для розвитку малого та середнього бізнесу необхідна відповідна економічна підоснова: виробничий, кадровий та науково-технічний потенціал. Держава повинна створювати сприятливі умови через податкову, митну та кредитну політику, визначати чіткі правила функціонування бізнесу.

Інвестиції малого бізнесу часто спрямовані на модернізацію обладнання, впровадження нових технологій, цифровізацію, навчання персоналу. Інвестування зазвичай здійснюється малими кроками через більшу ризиковість галузей.

Важливою умовою є створення ефективного конкурентного середовища. Необхідно забезпечити стабільність фінансової системи, активізувати інвестиційні процеси, підвищити купівельну спроможність населення та забезпечити соціальний захист, рис. 3.2.

Інвестиційна діяльність, спрямована на вдосконалення або розробку комп'ютерних програм, є ключовим елементом інноваційного розвитку. Такі витрати розглядаються як інвестиції в нематеріальні активи та сприяють підвищенню операційної ефективності і конкурентних переваг.

Рис. 3.2. Фактори впливу на рівень розвитку інвестиційної політики підприємства.

З огляду на складність інвестиційних процесів, особливого значення набуває коректна організація обліку інвестицій, що забезпечує своєчасне отримання повної і достовірної інформації.

Правильно сформована облікова політика дозволяє підприємству здійснювати об'єктивний контроль інвестиційних операцій та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Основним принципом обліку інвестицій є принцип нарахування, згідно з яким інвестиції визнаються в момент їх здійснення, незалежно від того, коли були сплачені кошти.

Визнання інвестицій: Інвестиції визнаються в обліку за їх первісною вартістю, яка включає витрати на придбання, доставку, встановлення та інші витрати, необхідні для приведення активу до стану, в якому він може бути використаний. **Оцінка інвестицій:** можуть бути оцінені за собівартістю або за справедливою вартістю в залежності від їх природи і призначення.

Організаційна складова – чітке визначення прав та обов’язків бухгалтера, який веде облік господарських операцій з інвестиціями, їх аналіз та визначення доцільності використання залучених ресурсів, а також ефективності проведення політики з поліпшення інвестиційної привабливості підприємства

Методична складова облікової політики передбачає деталізацію способів залучення інвестицій, поліпшення інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням особливостей сфери діяльності, а також оцінку реального стану фінансових інвестицій

Технічна складова облікової політики включає в себе розробку та затвердження типових форм первинних документів для потреб управління, затвердження графіка документообороту, розробку форм звітності, яка б у повному обсязі розкривала інформацію про стан інвестування на підприємстві

Рис. 3.3. Складові елементи облікової політики інвестиційної діяльності підприємства.

Удосконалення системи обліку інвестицій сьогодні розглядається як один із ключових чинників зміцнення конкурентоспроможності економіки України.

У багатьох компаніях власні інвестиції займають провідне місце серед форм інвестиційної діяльності. Виходячи з економічних потреб, така діяльність має низку характерних особливостей:

- стратегічний розвиток підприємства базується на впровадженні інвестиційних проєктів, що сприяють успішному проникненню на нові ринки, збільшенню операційних активів та ефективності їх використання, а також зростанню ринкової вартості підприємства;
- тісна взаємодія з операційною діяльністю, що обумовлена потребою у збільшенні обсягів виробництва та реалізації продукції;
- здатність забезпечувати вищу норму прибутку порівняно з фінансовими інвестиціями;
- створення стійкого чистого грошового потоку, навіть за умов низької рентабельності операційної діяльності;
- високі ризики морального старіння активів через швидкі темпи науково-технічного прогресу у галузі;
- значний захист від інфляційних процесів;
- обмежена ліквідність через вузьке цільове спрямування інвестиційних проєктів.

Реальні інвестиції підприємств можуть здійснюватися у різних формах, які представлені на (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Основні форми реального інвестування.

Відповідно до цих факторів інвестиції поділяються на довгострокові та поточні, для яких використовуються різні синтетичні рахунки та субрахунки.

Організація обліку довгострокових фінансових інвестицій повинна охоплювати всі етапи - від первинної реєстрації економічної інформації до складання звітності. Основними чинниками, що впливають на облік фінансових інвестицій, є їх термін і можливість реалізації в будь-який час.

Проблеми обліку довгострокових фінансових інвестицій змусили науковців шукати шляхи вдосконалення первинного, синтетичного та аналітичного обліку таких інвестицій у сучасному підприємствах, рис. 3.5.

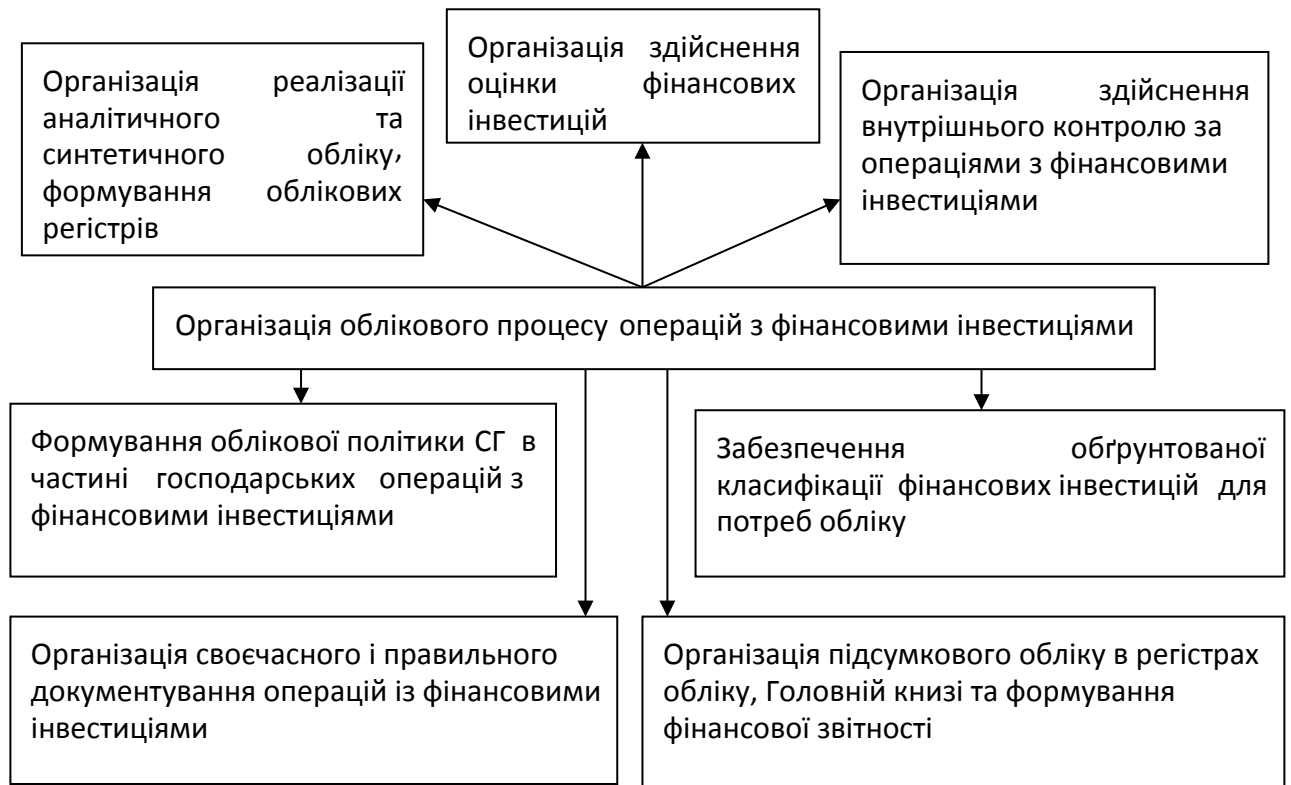

Рис. 3.5. Основні складові організації облікового процесу стосовно операцій з фінансовими інвестиціями.

Ця проблема виникає й через невідповідність норм НП(С)БО 12 «Фінансові інвестиції» та міжнародного стандарту МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Інформацію про фінансові інвестиції підприємства, розраховану за методом участі в капіталі, слід відобразити в балансі більш детально. Це передбачає збільшення частки активів і зобов'язань, а також включення їх до чистої вартості капіталу (чистих активів) у валюті підприємства. Такий підхід дозволяє точніше відобразити структуру капіталу, що був інвестований, і сприяє прийняттю більш ефективних економічних рішень.

3.3. Інформаційно-аналітичне забезпечення обліку і аудиту інвестиційної діяльності для управління бізнес-процесами

Інвестиційна діяльність у вдосконалення комп'ютерних програм є стратегічною необхідністю для організацій, які прагнуть до технологічної стійкості. Це сприяє зростанню прибутковості, оптимізації витрат та створенню нового ринкового потенціалу підприємства.

Розвиток програмних рішень у сфері обліку, оподаткування та управління бізнес-процесами пройшов тривалу еволюцію, що відображає загальні тенденції цифрового прогресу у світовій економіці. Перші версії таких систем були спрямовані переважно на автоматизацію окремих рутинних завдань: оформлення первинної документації, обчислення заробітної плати чи створення простих звітів. Подібне ПЗ функціонувало на окремих ПК, працювало ізольовано та вимагало постійного втручання користувача. Його результативність обмежувалася технічними характеристиками комп'ютерів того періоду й значною мірою залежала від професіоналізму бухгалтера або оператора.

Поширення локальних мереж стало рушієм появи більш розвинутих клієнт-серверних технологій. Такі рішення дали можливість кільком працівникам працювати з єдиною базою даних, сприяли централізації інформації та підвищенню рівня захисту. Однак впровадження подібних систем вимагало значних фінансових витрат на сервери, регулярне технічне обслуговування й постійні оновлення. Це робило їх використання складним та дорогим, що обмежувало доступ малого і середнього бізнесу до сучасного ПЗ.

Хмарні сервіси стали новим етапом розвитку управлінських систем. Вони забезпечили можливість віддаленої роботи з будь-якого пристрою та зменшили потребу у власній IT-інфраструктурі. Усі оновлення, техпідтримка та синхронізація даних перейшли до відповідальності постачальника послуг.

Це зробило такі рішення доступнішими, зручнішими та економічно вигідними. Крім того, хмарні платформи дозволяють легко масштабувати програмний продукт відповідно до потреб та темпів розвитку підприємства.

На сучасному етапі розвитку програмне забезпечення активно доповнюється технологіями штучного інтелекту, машинного навчання, аналізу великих масивів даних і автоматизації складних процесів.

Сучасні ПЗ-системи перестали виконувати роль суто “реєстраторів операцій” - вони перетворилися на інтелектуальні інструменти, здатні прогнозувати фінансові показники, виявляти помилки у первинних документах, оптимізувати податкове планування та пропонувати управлінські рішення на підставі алгоритмічної аналітики. Такі технології забезпечують комплексний контроль і координацію бізнес-процесів у режимі реального часу, суттєво зміцнюючи конкурентні переваги підприємств.

Ще однією критично важливою вимогою є відповідність чинному законодавству. Податкові та бухгалтерські норми зазнають постійних змін, і будь-яка затримка в оновленні програмного забезпечення може призвести до порушень, штрафів або неправильного ведення обліку. Тому сучасні системи мають підтримувати механізми швидких і автоматичних оновлень, що гарантують актуальність усіх алгоритмів, форм документів та нормативних вимог.

Особливої уваги набувають питання інформаційної безпеки. Зі зростанням обсягів цифрових даних та популярністю хмарних платформ посилюються ризики кіберзагроз. Тому програми повинні забезпечувати шифрування інформації, багаторівневу систему доступу, резервне копіювання та надійний захист від несанкціонованих дій.

Важливою також стає здатність програм до інтеграції. Сучасний бізнес функціонує як комплекс взаємопов’язаних процесів, тому програмне забезпечення повинно легко поєднуватися з CRM-системами, банківськими сервісами, складськими модулями, кадровими платформами та

корпоративними інформаційними системами. Завдяки цьому формується єдиний цифровий простір підприємства, у якому всі дані синхронізуються та використовуються оптимально.

Сучасне бізнес-ПЗ дедалі частіше спирається на передові технології, які дають змогу оптимізувати робочі процеси, підвищити точність аналітики та зменшити ризики. Впровадження інноваційних рішень у системи обліку та управління — один з головних напрямів розвитку, що надає підприємствам стратегічні переваги.

Інтеграція сучасних технологій передбачає застосування:

- Штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання — завдяки ним системи можуть самостійно аналізувати великі обсяги даних, прогнозувати фінансові результати, виявляти аномалії та оптимізувати бізнес-процеси.
- Хмарних обчислень — вони дають доступ до даних і сервісів з будь-якої точки світу, знижують потребу в дорогій локальній інфраструктурі та підвищують гнучкість масштабування систем.
- Технології блокчейн — вона забезпечує надійність і прозорість записів, дає змогу безпечно здійснювати транзакції, автоматизувати смарт-контракти та підвищити довіру до даних у рамках міжкорпоративних взаємодій.
- Автоматизації рутинних операцій — що мінімізує участь людини у рутинному обліку та контролі, підвищує швидкість і точність обробки інформації.
- Аналітичних платформ і технологій Big Data — їх інтеграція дозволяє проводити глибокий аналіз даних, прогнозувати тенденції та підтримувати прийняття стратегічних рішень.

Поєднання усіх цих технологій у межах одного програмного продукту не лише підвищує ефективність роботи підприємства, але й сприяє його здатності адаптуватися до швидких змін ринку, зменшувати витрати та мінімізувати ризики помилок у фінансовій та управлінській діяльності.

Зростання рівня аналітики та автоматизації безпосередньо впливає на операційну ефективність, продуктивність персоналу та конкурентоспроможність підприємства.

Основні напрями розвитку аналітичних систем та автоматизації включають:

- Системи інтерактивної звітності.

Дозволяють формувати гнучкі звіти, які відповідають індивідуальним потребам підприємства та актуальним вимогам законодавства.

- Прогнозна аналітика.

Використання історичних даних і алгоритмів машинного навчання допомагає передбачати фінансові результати, прогнозувати попит та своєчасно виявляти потенційні ризики.

- Автоматизація бізнес-процесів (RPA).

Роботизовані програми виконують рутинні й повторювані операції, звільняючи працівників для вирішення стратегічних завдань.

- Моніторинг ключових показників у режимі реального часу.

Системи дають змогу відстежувати фінансові, операційні та стратегічні метрики, що підвищує якість управлінських рішень.

- Інтеграція з іншими бізнес-платформами.

Забезпечує єдину інформаційну екосистему, мінімізує дублювання даних і підвищує швидкість обміну інформацією.

Завдяки таким технологіям підприємства можуть оптимізувати використання ресурсів, підвищити продуктивність персоналу, зменшити кількість помилок і швидко реагувати на зміни ринку.

Основні переваги впровадження сучасного програмного забезпечення:

- Автоматизація рутинних процесів

Скорочує час на виконання повсякденних операцій, зменшує ризик помилок та підвищує точність ведення обліку.

- Підвищення продуктивності співробітників.

Завдяки автоматизації повторюваних завдань працівники мають можливість зосередитися на стратегічних напрямках діяльності та аналітичній роботі.

- Фінансовий контроль і прогнозування.

Системи дозволяють аналізувати доходи, витрати, рівень ліквідності та інші ключові фінансові показники, що забезпечує своєчасне та якісне управлінське планування.

- Оптимізація податкового навантаження.

Завдяки актуальним алгоритмам розрахунку податків та автоматичній перевірці показників підприємство отримує можливість мінімізувати податкові ризики.

Окрім цього, сучасні системи забезпечують глибоку інтеграцію обліку з іншими бізнес-процесами, такими як управління запасами, продажами, логістикою та взаємодією з клієнтами. Це створює єдиний інформаційний простір, який дозволяє оперативно отримувати повну картину діяльності підприємства, виявляти неефективні процеси та швидко реагувати на зміни ринкової ситуації.

Завдяки комплексній аналітиці підвищується прозорість бізнес-процесів, покращується планування ресурсів, забезпечується стабільний розвиток та зростання фінансових результатів.

Більше того, використання сучасних програмних рішень сприяє підвищенню якості стратегічного планування та управління ризиками.

Детальна аналітика та гнучкі звітні інструменти дозволяють керівництву своєчасно виявляти фінансові та операційні відхилення, оптимізувати співпрацю з контрагентами та приймати рішення, які мінімізують потенційні втрати. Таким чином, сучасне програмне забезпечення не лише оптимізує щоденну роботу підприємства, а й зміцнює його фінансову стабільність, підвищує конкурентоспроможність і забезпечує надійну основу для довгострокового розвитку.

Таблиця 3.3

Комплексні вимоги до програмних продуктів бухгалтерського обліку

Група вимог	Вимоги	Характеристика вимог
Функціональні вимоги	Ведення журналу операцій	Здатність вводити та накопичувати всі господарські операції, які відображають господарську діяльність підприємства
	Достовірне відображення сальдо облікових рахунків	Можливість розраховувати підсумки за рахунками бухгалтерського обліку (обороти, залишки) на будь-який момент часу за довільної кількості введених господарських операцій
	Аналітичний облік	Можливість вести аналітичний облік в таких розрізах і з таким рівнем деталізації, як цього вимагають потреби управління
	Кількісний облік	Можливість ведення обліку в натуральному вимірнику
	Валютний облік	Облік у валютах, що відрізняються від базової (основної валюти)
	Гнучкість	Можливість налагодити програму під особливості діяльності конкретного підприємства та зміни в законодавстві
Технічні вимоги	Невибагливість до апаратного забезпечення	Можливість ефективно працювати на комп'ютерах із середніми технічними характеристиками
	Редактор документів	Вбудовані в програму засоби створення і коригування форм первинних документів, розрахунків та звітів
	«Експорт-імпорт» даних	Можливість обмінюватися даними з іншими програмами та пристроями (касовими апаратами, технологічними датчиками)
	Робота в мережах	Здатність працювати на кількох комп'ютерах з поєднанням даних за допомогою комп'ютерної мережі
	Захист інформації	Забезпечення кодування інформації та обмеження доступу за допомогою системних паролів
	Архів документів	Вбудовані засоби архівації даних з можливістю швидкого відновлення інформації
Комерційні вимоги	Ціна	Прийнятна для підприємства ціна програмного забезпечення та його супроводу
	Супровід	Послуги з навчання користувачів, оперативні консультації, оновлення програмного забезпечення
	Документація	Якісна детальна друкована документація до програм
Ергономічні вимоги	Інтерфейс користувача	Зручні та нешкідливі для здоров'я користувача засоби забезпечення діалогу «людина-комп'ютер»
	Програмна допомога	Розвинена система програмної допомоги, яка дозволяє отримати «підказку» щодо будь-якої функції або дії в програмі

Підсумки проведених аудиторських процедур доцільно фіксувати у спеціально підготовлених робочих документах аудитора. Приклади таких форм, що застосовуються для різних етапів та видів аудиторських дій, подані в таблицях 3.4.-3.5.

Таблиця 3.4.

**Перевірка правильності відображення в обліку результатів
інвентаризації фінансових інвестицій**

№	Назва фінансового вкладення	Номер та серія цінних паперів	Назва документа, що підтверджується фінансових інвестиції	Вид фінансового вкладення	Вартість цінних паперів		Строк погашення	Загальна сума	Відображено в обліку			
									надлишки кг 719		нестача дт 947	
					номінальна	загальна			дт14	дт35	дт14	дт35
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Таблиця 3.5.

**Перевірка наявності договорів про повну матеріальну відповідальність
за збереженість цінних паперів**

Наявність (+), відсутність (-) договорів	Дані договорів			Зауваження аудитора
	дата	номер	матеріально-відповідальна особа	
1	2	3	4	5

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Україна має значний інвестиційний потенціал, який, з огляду на її географічне розташування та природні ресурси, може відігравати ключову роль у економічному розвитку країни навіть в умовах війни. Однак аналіз довоєнного та воєнного періодів демонструє, що недостатня обґрунтованість та помилки в виборі напрямків інвестування спричинили погіршення інвестиційного клімату, уповільнення процесів і загострення кризових явищ.

Комплексний підхід до вдосконалення інвестиційної політики, залучення додаткових фінансових ресурсів і створення сприятливих умов для інвесторів може стати основою для стійкого розвитку. Капітал через підвищення рівня освіти, професійної підготовки кадрів та їх розвитку.

Попри значний науковий доробок у сфері інвестиційної діяльності, окремі аспекти сучасної інвестиційної політики залишаються недостатньо дослідженими. Необхідність підвищення ефективності використання інвестицій, а також наявність дискусійних питань в обліку обумовлюють актуальність подальших наукових досліджень.

Товариство з обмеженою відповідальністю xxxxxxxxxxxx створено у 2018 році та діє відповідно до умов статуту:

- Юридична адреса розташування: м. Львів, Львівська область,
- Організаційна структура: включає виробничі підрозділи, що безпосередньо беруть участь у виробництві, і відображає кооперування та розподіл праці.
- Спеціалізація товариства визначається розміром розміщенням виробничих об'єктів.

Одним із ключових результатів діяльності Хxxxxxxxxxxxxxxxxx є рівень економічної ефективності ведення діяльності.

Діяльність Хxxxxxxxxxxxxxxxxx є прибутковою та ефективною. Протягом звітного періоду порівняно з попереднім спостерігається значне збільшення

інших операційних доходів на 7604,8 тис. грн, що становить приріст у 370,6%. Прибуток від операційної діяльності формувався переважно за рахунок цих додаткових доходів. Валовий прибуток у 2024 році скоротився на 76,7% порівняно з 2022 роком.

Рівень рентабельності за 2024 рік становив 21,4% і порівняно з 2023 та 2022 роками зменшився.

Активізація інвестиційної діяльності в межах національної економіки виступає ключовим чинником прогресу та інноваційного розвитку. Саме інвестиційна активність формує фундамент для забезпечення стійкого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та впровадження новітніх технологій у різних секторах господарювання.

Інвестиційна політика посідає особливе місце, оскільки є одним із визначальних напрямів їх стратегічного розвитку та гарантує стабільність функціонування в умовах динамічних змін зовнішнього середовища.

Вдосконалення програмних рішень для обліку, оподаткування й управління бізнесом — це не лише актуальний напрям, а й стратегічна потреба для сучасних компаній. Рациональне поєднання технологічних можливостей та аналітичних інструментів забезпечує стабільність, адаптивність і конкурентоспроможність у мінливих умовах цифрової економіки.

Сучасні обліково-фінансові системи повинні відповідати широкому спектру вимог: від автоматизації та гнучкої звітності до інформаційної безпеки, інтеграційних можливостей і дотримання законодавчих норм. Саме комплекс цих характеристик визначає здатність програмного забезпечення забезпечувати стабільну, ефективну та конкурентоспроможну роботу підприємства в умовах цифрової економіки.

Окрім цього, впровадження сучасних технологій сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів і покращенню якості стратегічних рішень на всіх рівнях управління компанією.

Ефективність аудиту інвестицій залежить від належного інформаційного забезпечення та правильного організаційного підходу. Збільшення обсягів даних потребує їх систематизації та класифікації, а увага до суттєвості інформації дозволяє забезпечити обґрунтовану впевненість у достовірності фінансової звітності.

Розроблення ефективного механізму організації та вдосконалення бухгалтерського обліку інвестиційної діяльності підприємства сприятиме підвищенню прозорості інвестиційних процесів, забезпеченню оперативного контролю та обґрунтованому прийняттю управлінських рішень.

Тому для поліпшення процесу інвестування в Україні ми пропонуємо:

- 1) затвердити на законодавчому рівні Інвестиційний кодекс України, з усіма чітко встановленими позиціями, щодо здійснення інвестування як для внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів;
- 2) розробити пакет документів, які стосуються гарантій іноземного інвестора;
- 3) запровадити режим спрощеного інвестування;
- 4) створити прозору законодавчу систему інвестування, яка б дозволила покращити рівень інвестиційного клімату в Україні;
- 5) запровадження ефективної антикорупційної системи, яка б досить суворо регламентувала посадові злочини та зловживання на законодавчому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТОНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрушко Р., Мирончук З. Доцільність інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва та оптимізації обліку і контролю. Вісник ЛНАУ «Економіка АПК». 2019. №26. С. 119-124.
2. Войнаренко М. П., Єпіфанова І. Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств. Вінниця: ВНТУ, 2011. 188с [v-pechat-pasport2020-ukr.pdf \(smr.gov.ua\)](#)
3. Бережна І.Ю. Поняття та роль інвестиційної діяльності та інвестиційного процесу на сучасному етапі економічного розвитку. Науковий вісник ЧДІЕУ. 2011. - №1(9). С.86-91.
4. Закон України «іноземні інвестиції» № 93/96-ВР від 18 березня 1996 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: [Про іноземні інвестиції | від 13.03.1992 № 2198-XII \(rada.gov.ua\)](#)
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» № 1560-XII від 18.09.1991 [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
6. Закон України «Про режим іноземного інвестування» [№ 94/96ВР](#) від 19.03.96 . [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. – Режим доступу: [Про режим іноземного інвест... | від 19.03.1996 № 93/96-ВР \(rada.gov.ua\)](#)
7. Марченко Н.А. Рейтингова оцінка України за рівнем інвестиційної привабливості. Науковий вісник ЧДІЕУ. 2021. № 2 (10). С. 94–100.
8. Мусіна Л.А. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інноваційних виробництв і технологій. Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. пр. – К.: НДЕІ, 2012. – № 5(132). С. 78–82

9. Онопрієнко О.Д. Міжнародний рейтинг України як критерій її інвестиційної привабливості. О.Д. Онопрієнко. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/PSPE/2011_3/Onoprienko_311.htm.

10. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2023 рік [Електронний ресурс]. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. К., 2023. 353 с. – Режим доступу : http://www.csi.org.ua/www/wp-content/uploads/2013/04/zvitproinvestprybab_.pdf

11. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України за 2024 рік [Електронний ресурс]. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. К., 2024. – 390 с. – Режим доступу : <http://www.ier.com.ua/ua/projects?pid=4254>

12. Статистична інформація. Державна служба статистики України. [Управління статистики \(ukrstat.gov.ua\)](http://ukrstat.gov.ua)

13. Україна: перспективи розвитку (Консенсус-прогноз). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 2015. Вип. 38. 28 с.

14. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України. Енергоефективність та відновлювальна енергетика в Україні: проблеми управління. за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. С. 72-85. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025>

27. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488>

28. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229>

29. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні. Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>

30. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>

31. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>

32. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. 702 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523>

33. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві. Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>

34. Мельник Л. Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с.

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>

35. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення.

Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI:
<https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06>

<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532>

36. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043>

37. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746>